

*Załącznik do Uchwały Nr 105/1787/08
Zarządu Województwa Podkarpackiego
w Rzeszowie
z dnia 16 kwietnia 2008 roku*

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W RZESZOWIE

***REGIONALNY PLAN DZIAŁAŃ
NA RZECZ ZATRUDNIENIA
NA 2008 ROK***

Rzeszów - kwiecień 2008 rok

WSTĘP

Opracowanie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok dla województwa podkarpackiego jest realizacją postanowień art. 3 ust 4. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001z późn. zm.).

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia jest dokumentem informującym o tym, jak regionalna polityka zatrudnienia odpowiada na zadania zawarte w Krajowym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok. Dokument ten zawiera również zasady realizacji Europejskiej Strategii Zatrudnienia oraz priorytety i kierunki polityki państwa w dziedzinie zatrudnienia, określone w przyjętych przez Rząd dokumentach: „Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015” oraz Programie Działania Rządu „Solidarne Państwo”. Odnosi się on również do kierunków wyznaczonych w Krajowym Programie Reform na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej na lata 2005-2008.

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia określa priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia oraz przedsięwzięcia, jakie w zakresie polityki zatrudnienia realizowane będą w województwie podkarpackim w 2008 roku w oparciu o określone w nim priorytety wynikające z zapisów Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020.

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok składa się z pięciu rozdziałów i załączników :

- Rozdział 1 Zawiera diagnozę sytuacji na rynku pracy województwa podkarpackiego.
- Rozdział 2 Przedstawia priorytety oraz kierunki działań Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok
- Rozdział 3 Zawiera opis zadań, które będą realizowane w ramach kierunków działania określonych w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok.
- Rozdział 4 Przedstawia zagadnienia dotyczące zarządzania i współdziałania partnerów przy realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok.
- Rozdział 5 Określa sposób monitorowania i sprawozdawczości z realizacji zadań Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok.

ROZDZIAŁ 1

DIAGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa podkarpackiego

1.1. Sytuacja demograficzna

Na koniec 2006 roku liczba ludności w województwie wynosiła 2 097,6 tys. (o 0,7 tys. mniej niż w końcu 2005 roku). Odpowiadało to 5,5% populacji kraju (podobnie jak w 2005 roku). Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 118 osób na kilometr kwadratowy (w kraju 122 osoby). Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne w województwie tj. od najwyższego w Rzeszowie 2 403 osoby/km² i Przemyślu 1 534 osoby/km² (w 2005 roku odpowiednio: 2 952 i 1 533 osoby/km²) do najniższego w powiatach: bieszczadzkim i leskim (odpowiednio: 20 i 32 osoby / km² tj. tak samo jak w roku poprzednim). Pod względem ogólnego potencjału ludnościowego kraju, województwo podkarpackie zajęło 8 (w 2005 roku 9) miejsce wśród województw. Bardziej zaludniony podregion rzeszowsko-tarnobrzeski skupiał 55,2 % ogółu populacji województwa.

W okresie 2006 roku liczba ludności w województwie zmniejszyła się o 699 osób (w 2005 roku zwiększyła się o 288 osób). W kraju natomiast liczba ludności zmniejszyła się o 31,6 tys. (w 2005 roku o 16,8 tys.). Ludność Podkarpacia cechuje nadal dosyć wysoki poziom przyrostu naturalnego. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa w 2006 roku wskaźnik ten wyniósł 1,3 i znacznie odbiegał od krajowego (wynoszącego 0,1). W porównaniu do 2005 roku zwiększył się o 0,2 przy czym w miastach wystąpił wzrost o 0,3, a na wsi o 0,2. W 2006 roku najwyższy przyrost naturalny na 1000 ludności zanotowano w powiecie ropczycko-sędziszowskim (3,0), dębickim i m. Rzeszowie (po 2,5) oraz sanockim (2,4), najniższy (ujemny) natomiast w m. Przemyślu (-1,1), stalowowolskim (-0,5) oraz lubaczowskim (-0,1).

Nadal utrzymuje się najniższy wskaźnik urbanizacji wśród województw, który wskazuje na rolniczy charakter naszego województwa. W 45 miastach zamieszkuje 40,5 % (w 2005 roku 40,4 %) ludności. Dla Polski wynosił on w 2006 roku 61,3 %, a w 2005 roku 61,4%. Ten wysoki odsetek osób mieszkających na obszarach wiejskich ma równocześnie wpływ na niski udział przemysłu w tworzeniu produktu krajowego brutto, jak również na wielkość bezrobocia, ze względu na ukryte bezrobocie na terenach wiejskich.¹

Efektom przyrostu demograficznego jest utrzymujący się na wysokim poziomie napływ osób w wieku produkcyjnym, a tym samym na regionalny rynek pracy nowych roczników pochodzących nadal głównie z wyżu demograficznego lat osiemdziesiątych.

Struktura ludności według płci od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności nieznacznie przeważają kobiety, które stanowią 51,1 % mieszkańców. W 2006 roku, podobnie jak w roku 2005, współczynnik feminizacji osiągnął w województwie wartość 104,5, a w kraju 106,8. Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypadało statystycznie 105 kobiet (przy czym w miastach 109, a na wsi 101).

Podkarpacie jest województwem stosunkowo młodym, o czym świadczyć może mediana wieku mieszkańców, chociaż należy zauważyć, że jest ona co roku coraz wyższa - w

¹ Por. Stan i prognoza rozwoju gospodarczego regionu podkarpackiego, konsorcjum firm: Polska Sieć Doradców Biznesu (PSDB S.A.), Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR), IPSOS – Demoskop, na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS), Warszawa 2002, s. 37.

końcu 2004 roku wynosiła 34,2 lata (w tym mężczyźni 32,6, a kobiety 36 lat), w 2005 roku 34,6 lat (dla mężczyzn 33,1 a dla kobiet 36,4 lat), a w 2006 roku 35,0 lat co oznacza, że połowa ludności osiągnęła ten wiek (dla mężczyzn 33,5, a kobiet 36,8 lat). Dla porównania w Polsce wiek ten w 2005 roku wyniósł 36,7 lat (34,7 mężczyźni i 38,9 lat kobiety), a w 2006 roku 37 lat (35 mężczyźni i 39,1 lat kobiety).² Mieszkańcy miast w naszym województwie są średnio o 2 lata starsi od mieszkańców wsi. Podkreślić też należy, że w ostatnich latach obserwuje się niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Stopniowo następuje zmniejszanie się udziału dzieci i młodzieży (0-17 lat) w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej).

Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym obniżył się do 22,3% - głównie z powodu malejącej liczby urodzeń - (w 2005 roku wynosił 23,1%). Jednocześnie wzrósł nieco udział osób w wieku poprodukcyjnym z 14,9 % w 2005 roku do 15,1 % w roku 2006.

Zwiększył się również udział ludności w wieku produkcyjnym – z 62,0% w 2005 r. do 62,6 % w roku 2006.

Na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2006 roku przypadało w województwie 60 osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) - w 2004 roku 63, a w 2005 roku 61 osób. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla miast wynosił 51, a dla wsi 66 osób.

Obok przyrostu naturalnego, czynnikiem kształtującym liczbę ludności są migracje ludności. Od kilku lat notuje się w naszym województwie ujemne saldo migracji. Wskutek migracji zmniejsza się liczba ludności. W 2005 r. z tego powodu liczba ludności zmniejszyła się o 2 385 osób, a w 2006 roku o 3 990, co w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosło 1,9 osób (w kraju minus 1,0). Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym okresie. W konsekwencji w 2006 roku liczba mieszkańców województwa w wyniku migracji zmniejszyła się o 2 092 mężczyzn i o 1 898 kobiet. Z miast ubyło 3 835 osób (4,5 na 1000 mieszkańców), natomiast na wsi liczba ludności zmniejszyła się o 155 osób (0,1 na 1000 ludności).³

1.2. Wybrane wskaźniki opisujące poziom rozwoju gospodarczego

Poziom rozwoju gospodarczego można opisywać syntetycznymi wskaźnikami aktywności gospodarczej takimi jak: wartość produktu krajowego brutto (PKB)⁴ oraz wartość dodana brutto (WDB).⁵

W województwie podkarpackim w 2005 roku mieszkało około 5,5 % ludności Polski, a produkt krajowy brutto wytworzony na tym obszarze stanowił jedynie 3,8 % całego produktu wytworzonego w tym okresie w Polsce (11 miejsce w kraju).

Również w przeliczeniu na jednego mieszkańca, produkt krajowy brutto w województwie podkarpackim był znacznie niższy niż w innych regionach (15 miejsce w Polsce – tuż przed lubelskim). W 2005 roku stanowił on 69 % produktu przypadającego na statystycznego Polaka.

² Rocznik Statystyczny Województw 2006str. 418 oraz 2007 str.426.

³ Dane dotyczące demografii pochodzą z opracowania Urzędu Statystycznego w Rzeszowie pt. "Stan „ruch naturalny i migracje ludności w województwie podkarpackim w 2006 roku”, www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/rzesz/ASSETS_demogr_2007.pdf.

⁴ Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększoną o podatki od produktów i pomniejszoną o dotację do produktów. PKB jest liczony w cenach rynkowych (definicja pochodzi z *Rocznika Statystycznego Województwa Podkarpackiego*, Rzeszów 2007, s. 369).

⁵ Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim i jest wyrażona w cenach bazowych.

Tabela 1. Produkt Krajowy Brutto w województwie podkarpackim oraz na 1 mieszkańca per capita w 2000 i 2005 roku.

Wyszczególnienie	2000	2005
Ogółem (mln zł)	28514	37319
Polska = 100	3,8	3,8
Lokata	11	11
per capita (zł)	13574	17789
Polska = 100	69,8	69,0
Lokata	15	15

Źródło: Rocznik Statystyczny Województw 2007 s.140

W 2005 roku wartość dodana brutto na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) w województwie podkarpackim wyniosła 15 673 zł⁶. Na 1 pracującego wyniosła dla województwa podkarpackiego 47 256 zł (w kraju 66 541 zł), tj. 71% średniej krajowej, co dało 15 lokatę wśród województw⁷.

Strukturę wartości dodanej brutto można przedstawić również według rodzajów działalności. W 2005 roku w strukturze wartości dodanej województwa podkarpackiego dominował sektor działalności usługowej - 63,6 %, w tym usługi rynkowe 44,8 % (w kraju 66 %, w tym usługi rynkowe 51,1%). Na nieco wyższym niż średni poziom krajowy był udział przemysłu w wartości dodanej brutto (województwo 27,4%, Polska 23,9 %), na niższym zaś rolnictwa, łowiectwa oraz leśnictwa i rybactwa (województwo 3,3 %, Polska 4,5%). Udział budownictwa w wartości dodanej brutto kształtował się mniej więcej na poziomie średniej krajowej (województwo 5,8 %, kraj 5,6 %)⁸.

Przy ocenie poziomu rozwoju gospodarczego danego obszaru uwzględnia się również wysokość stopy bezrobocia. Pod względem tego wskaźnika województwo podkarpackie lokuje się wśród województw o średnim poziomie bezrobocia (na koniec 2006 roku 10, a 2007 roku 12 miejsce w kraju). Nie jest to jednak wskaźnik, który w sposób wystarczający charakteryzuje rynek pracy gdyż w naszym regionie występuje wyższe niż w innych województwach bezrobocie ukryte.

Poziomu rozwoju gospodarczego województwa nie można też oceniać bez uwzględnienia wskaźników opisujących materialne i cywilizacyjne warunki życia mieszkańców. Ocena warunków życia mieszkańców Podkarpackiego sprowadza się przede wszystkim do analizy dwóch pojęć, tj. poziomu i jakości życia. Ocena tych zjawisk zależy w dużej mierze od wskaźników przyjętych do analizy. Jeśli posłużymy się np. grupami wskaźników wyodrębnionymi przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (dochody ludności, sytuacja mieszkaniowa ludności, pośrednie miary konsumpcji, sieć handlowa, możliwość edukacji i kształcenia, dostęp do kultury, ochrona zdrowia, stan transportu i komunikacji)⁹ to okaże się, że województwo podkarpackie posiada stosunkowo niską pozycję w Polsce. W zasadzie w każdej grupie tych wskaźników, podkarpackie wypada słabiej, zajmując przeważnie końcowe miejsca w tabeli województw. Do najbardziej

⁶ Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego 2007 str. 60-61.

⁷ Rocznik Statystyczny Województw 2007 str. 140-141.

⁸ Rocznik Statystyczny Województw 2007 str. 665.

⁹ Doboru wskaźników dokonano w oparciu o typologię zaprezentowaną w opracowaniu IBnGR: *Regiony Polski. Województwo podkarpackie*, praca zbiorowa pod red. W. Dziemianowicza, Gdańsk-Warszawa 2000, s. 4 oraz s. 116.

widocznych należą jednak niskie dochody ludności, które nie tylko obniżają poziom życia, ale przede wszystkim osłabiają stymulującą rolę wewnątrz regionalnego popytu, który jest istotnym czynnikiem rozwojowym.

Tabela 2. Wybrane wskaźniki dotyczące materialnych i cywilizacyjnych warunków życia ludności w województwie podkarpackim według stanu na 31. XII. 2006 r.

Grupy wskaźników	Wskaźniki szczegółowe	Polska	województwo	lokata
Dochody ludności	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	2 475,88	2 088,85	16
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto (z pozarolniczego systemu ubezpieczeń) (zł)	1 260,84	1 028,42	16
Sytuacja mieszkaniowa ludności	Mieszkania na 1000 ludności	337,7	288,6	16
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	23,5	22,3	11
Sieć handlowa	Liczba ludności na 1 sklep	96	101	12-13
Możliwość edukacji i kształcenia	Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności	502,5	341,5	15
Dostęp do kultury	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności	252	87	15
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych na 1000 ludności	3 525	3 529	7
Ochrona zdrowia	Liczba ludności na 1 łóżko w szpitalach ogólnych	216	234	10
	Liczba ludności na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	1 762	1 524	4
Stan transportu i komunikacji	Samochody osobowe zarejestrowane na 1000 ludności	351,1	319,9	11
	Telefoniczne łącza główne na 1000 ludności	296,0	247,9	15
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² w km	81,7	79,2	10
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe na 100 km ² w km	6,3	5,2	12

Źródło: Rocznik Statystyczny Województw 2007 s.125-137 i 639.

1.3. Stan rozwoju przedsiębiorczości

Rozwój przedsiębiorczości wpływa na wzrost miejsc pracy, a szczególnie istotną rolę odgrywają małe i średnie firmy. Według stanu na koniec roku 2006 r. w województwie podkarpackim, w rejestrze REGON zarejestrowanych było 140,7 tys. podmiotów gospodarki narodowej (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie) tj. o 13,6 % więcej niż w roku 1999. Podmioty z Podkarpacia stanowiły ok. 4 % ogółu podmiotów zarejestrowanych w Polsce. Przeważająca większość podmiotów (134,6 tys. tj. 95,7%) znajdowała się w sektorze prywatnym (w kraju ok. 96,2%)¹⁰. Wśród podmiotów z tego sektora 81,0% (tj. 108,9 tys.) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – głównie handlową (36,1 %), usługową w zakresie obsługi nieruchomości i firm (13,7 %), a budowlaną 11,7 %. Prawie ¾ (tj. 73,5 %) tej grupy podmiotów stanowiły podmioty jednoosobowe. W rejestrze REGON zarejestrowanych było również 10 217 spółek cywilnych, 6 062 spółki handlowe, 4 564 stowarzyszenia i organizacje społeczne, 1 907 wspólnot mieszkaniowych, 781 spółdzielni oraz 186 fundacji. Wśród spółek handlowych 80,2 % stanowiły spółki kapitałowe, a 19,8 % spółki osobowe.

¹⁰ Rocznik Statystyczny Województw 2007 r. str. 675.

Podmioty sektora publicznego (6,1 tys.) stanowiły 4,3 %. W końcu 2006 roku w województwie istniało 9 przedsiębiorstw państwowych tj. o 1 mniej niż w 2005 roku i o 82 mniej niż w roku 1999.

Podmioty według wielkości. W województwie podkarpackim dominują przedsiębiorstwa małe, dostarczające produkcji na rynki lokalne (w 2006 roku 94,7 % ogółu zarejestrowanych podmiotów to podmioty, w których pracowało 9 osób i mniej), 4,3 % stanowiły podmioty zatrudniające 10 – 49 osób, 0,8 % zatrudniające 50 – 249 osób, a tylko 0,2 % podmiotów zatrudniało 250 osób i więcej.¹¹

Tabela 3. Struktura wielkości podmiotów gospodarczych znajdujących się w rejestrze REGON województwa podkarpackiego wg stanu na koniec 2006 r.

Ogółem	Podmioty o liczbie pracujących			
	9 i mniej	10-49	50-249	250 i więcej
100,0 %	94,7	4,3	0,8	0,2

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Najwięcej osób tj. 36,2 % pracowało w podmiotach najmniejszych (tj. w podmiotach o liczbie pracujących 9 i mniej) oraz w podmiotach o liczbie pracujących 250 i więcej (24,8 %).

Tabela 4. Struktura pracujących w podmiotach gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON województwa podkarpackiego wg stanu na koniec 2006 r.

Ogółem	W podmiotach o liczbie pracujących			
	9 i mniej	10-49	50-249	250 i więcej
100,0 %	36,2	20,6	18,4	24,8

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Podmioty według branży. Większość podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON na koniec 2006 roku w województwie podkarpackim stanowiły podmioty należące do sekcji PKD „Handel i naprawy” (46 855 tj. 33,3 % ogółu zarejestrowanych podmiotów) oraz sekcji „Obsługa nieruchomości i firm ” (18 981 podmiotów tj. 13,5 % ogółu). Podmioty zarejestrowane w sekcji „Przemysł” stanowiły 10,5 % (14 711), a „Budownictwo” 10 % (14 138) wszystkich zarejestrowanych w województwie podmiotów.

¹¹ Na podstawie opracowania Urzędu Statystycznego w Rzeszowie pt. „Podmioty Gospodarki Narodowej Zarejestrowane w Rejestrze REGON w woj. Podkarpackim w 2006 r .www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/rzesz/ASSETS_regon_06.pdf.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w województwie podkarpackim według wybranych sekcji PKD w 2006 r.

Sekcja PKD	Liczba podmiotów	% udział
Przemysł	14 711	10,5
Budownictwo	14 138	10,0
Handel i naprawy	46 855	33,3
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	9 602	6,8
Obsługa nieruchomości i firm	18 981	13,5
Edukacja	4 935	3,5
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	6 447	4,6
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	11 085	7,9
Pozostałe	13 902	9,9
Razem	140 656	100

Źródło: Biuletyn Statystyczny Woj. Podkarpackiego IV kwartał 2006 s. 54(wyliczenia własne).

Rozmieszczenie terytorialne. Najwięcej przedsiębiorstw działa na terenach gdzie są odpowiednie rynki zbytu, wykwalifikowana siła robocza, dostęp do wyspecjalizowanych usług i środków finansowych, a infrastruktura jest lepiej rozwinięta. Takie korzystne warunki funkcjonowania przedsiębiorstw występują najczęściej w granicach aglomeracji miejskich oraz na ich obrzeżach. Znajduje to również swoje odzwierciedlenie w województwie podkarpackim.

Na koniec 2006 roku najwięcej zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów gospodarczych odnotowano w następujących powiatach województwa podkarpackiego: m. Rzeszowie (18 587), powiecie rzeszowskim (10 009), mieleckim (8 904), stalowowolskim (8 470). Najmniej podmiotów gospodarczych natomiast znajdowało się na terenie powiatów: bieszczadzkiego (2 063), leskiego (2 502) i lubaczowskiego (2 659).

Liczbę przedsiębiorstw jako miernik przedsiębiorczości dla celów porównawczych warto też odnosić do liczby ludności danego obszaru. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące liczby podmiotów gospodarki narodowej w wartościach bezwzględnych oraz po przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców.

Tabela 6. Przedsiębiorczość w powiatach województwa podkarpackiego. Dane wg stanu na koniec 2006 roku

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych według REGON	Liczba podmiotów gosp. na 10 tys. ludności
Województwo	140 656	671
Bieszczadzki	2 063	930
Brzozowski	3 252	499
Dębicki	7 551	570
Jarosławski	7 952	651
Jasielski	6 920	602
Kolbuszowski	2 977	485
Krośnieński	6 526	595
Leski	2 502	941
Leżajski	3 558	514
Lubaczowski	2 659	466
Łańcucki	5 049	649
Mielecki	8 904	669
Niżański	3 514	524

Przemyski	3 372	474
Przeworski	3 652	464
Ropczycko-Sędziszowski	3 932	552
Rzeszowski	10 009	589
Sanocki	6 375	673
Stalowowolski	8 470	778
Strzyżowski	2 969	480
Tarnobrzski	3 188	594
m. Krosno	5 134	1 076
m. Przemyśl	6 301	939
m. Rzeszów	18 587	1 137
m. Tarnobrzeg	5 240	1 047

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie pt. Województwo Podkarpackie; Podregiony, Powiaty, Gminy 2007.s.67 i 321.

Biorąc pod uwagę wskaźnik, jakim jest liczba przedsiębiorstw przypadających na 10 tys. mieszkańców do najbardziej „nasyconych” przedsiębiorstwami powiatów, zaliczyć należy : m. Rzeszów (1 137), m. Krosno (1 076), m. Tarnobrzeg (1 047) oraz powiat leski (941), m. Przemyśl (939) i powiat bieszczadzki (930).

Najmniejsze wartości tego wskaźnika odnotowano w powiatach głównie o charakterystyce rolniczej takich jak : przeworski (464), lubaczowski (466), przemyski (474) i strzyżowski (480).

Pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. ludności województwo nasze zajmuje 16 miejsce w kraju (w kraju przypada średnio 954 podmioty na 10 tys. ludności zaś w naszym województwie 671).¹²

1.4. Aktywność zawodowa i struktura zatrudnienia

Aktywność zawodowa. Liczba ludności aktywnej zawodowo (tj. w wieku 15 lat i więcej) w województwie podkarpackim wynosiła na koniec IV kwartału 2006 roku 918 tys. W województwie podkarpackim aktywność zawodowa zróżnicowana była zarówno w przekroju płci, wieku, wykształcenia jak i w układzie miasto-wieś. Obserwowano wyższy współczynnik aktywności zawodowej mężczyzn (61,3 %) niż kobiet (46,9 %), mieszkańców wsi (54,8 %) niż miast (52,4 %), osób w wieku 25-34 (84,6 %) oraz 35-44 lat (83,0 %) niż w pozostałych kategoriach wiekowych. Dla przykładu w grupie wiekowej 15-24 lat wyniósł on 30,8 %, a 55 lat i więcej (22 %). Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym. Na koniec IV kwartału 2006 r. wyniósł on w tej grupie osób 77,3 %. Wysokiemu współczynnikowi aktywności zawodowej w tej zbiorowości towarzyszył równie wysoki (w porównaniu do innych grup) wskaźnik zatrudnienia¹³, który w omawianym okresie wyniósł 69,6 %.¹⁴

¹² Rocznik Statystyczny Województw 2007. s.101

¹³ Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem oraz danej grupy.

¹⁴ Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego 2007 str.142-143.

Tabela 7. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie podkarpackim według płci i miejsca zamieszkania

Wyszczególnienie	1999 (grudzień)	2000 (grudzień)	2004 (grudzień)	2005 (grudzień)	2006 (grudzień)
woj. podkarpackie	57,0	55,9	54,9	54,1	53,8
Miasta	55,3	54,3	52,0	52,5	52,4
Wieś	58,1	57,0	56,8	55,2	54,8
Mężczyźni	62,6	61,7	62,1	59,4	61,3
Kobiety	51,6	50,8	48,3	49,3	46,9

Źródło: Roczniki statystyczne województwa podkarpackiego z lat 2002-2007

Pracujący. Według stanu na koniec 2006 r. w województwie podkarpackim zanotowano 654 322 osoby pracujące¹⁵, z tego 172 568 w sektorze publicznym i 481 754 w sektorze prywatnym. W ogólnej liczbie pracujących zanotowano 301 857 kobiet. W rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie pracowały 159 004 osoby (24,3 %), w przemyśle i budownictwie 185 556 osób (28,4 %) zaś w usługach łącznie 309 762 osoby tj. 47,3 % (w tym: 185 974 osoby w sektorze usług rynkowych i 123 788 osób w usługach nierynkowych).

1.5. Edukacja

W roku 1999 wprowadzona została w Polsce reforma szkolnictwa, w wyniku, której nastąpiły pewne zmiany w systemie edukacji. W roku szkolnym 1999/2000 w miejsce 8-letnich szkół podstawowych wprowadzono 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa. W roku szkolnym 2002/2003 wprowadzono system szkół ponadgimnazjalnych, w skład, którego wchodzi: 2-3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące, 3-letnie licea profilowane i 4-letnie technika oraz w roku szkolnym 2004/2005 – dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające. Ponadto od roku szkolnego 2003/2004 do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się także szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe, które to szkoły do roku szkolnego 2002/2003 (w przypadku absolwentów – do roku szkolnego 2003/2004) zaliczono do ponadpodstawowych średnich szkół zawodowych. W związku ze stopniowym wprowadzaniem reformy szkolnictwa, obok szkół ponadgimnazjalnych (dla absolwentów gimnazjum) funkcjonują także – do zakończenia cyklu kształcenia – szkoły ponadpodstawowe (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej).

Tabela 8. Liczba uczniów w poszczególnych typach szkół

Liczba uczniów/studentów	Rok szkolny		
	2000/2001	2005/2006	2006/2007
Szkoły podstawowe	201 786	158 388	151 441
Gimnazja	72 706	99 416	94 460
Zasadnicze szkoły zawodowe	26 121	14 157	14 305
Licea ogólnokształcące	50 112	44 154	43 727
Licea profilowane	X	12049	9 450
Technika	72 046	39 368	39 278
Szkoły policealne	9 233	14 619	15 844
Szkoły wyższe	61 099	78 394	75 992
Szkoły dla dorosłych	11 537	6 931	6 255

Źródło: Rocznik statystyczny województwa podkarpackiego 2007, str. 213.

¹⁵ Rocznik Statystyczny Woj. Podkarpackiego 2007 str.144.

Ważnym wskaźnikiem dotyczącym edukacji jest współczynnik skolaryzacji netto¹⁶. Poniższa tabela przedstawia współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2006/2007 dla woj. podkarpackiego w porównaniu do kraju.

Tabela 9. Współczynnik skolaryzacji netto w roku szkolnym 2006/2007

Wyszczególnienie	Grupy wieku	Podkarpackie	Polska
Wychowanie przedszkolne	6	96,3	97,4
Szkoły:			
podstawowe	7-12	96,4	97,6
gimnazja	13-15	95,7	95,6
zasadnicze zawodowe ^a	16-18	12,6	12,3
licea ogólnokształcące i profilowane ^b	16-18	50,1	52,9
technika ^c	16-18	29,8	25,1
policealne	19-21	9,7	10,5
wyższe	19-24	26,5	38,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z „Rocznika Statystycznego województwa podkarpackiego 2007”, str.217 oraz „Rocznika Statystycznego Rzeczypospolitej Polskiej 2007”, str.344.

^a łącznie ze szkołami ponadgimnazjalnymi specjalnymi przysposabiającymi do pracy;

^b łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi;

^c łącznie z technikami uzupełniającymi i szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Sieć szkół

W roku szkolnym 2006/2007 liczba szkół w woj. podkarpackim wynosiła ogółem 2 503 (o 24 mniej niż w roku szkolnym 2005/06), z czego 1 180 stanowiły szkoły podstawowe. Ponad jedna piąta ogółu szkół w województwie to gimnazja (543 szkoły), 6,8% stanowiły technika, a 6,2% szkoły policealne. Dokładne dane dotyczące liczby poszczególnych rodzajów szkół w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Sieć szkół w województwie wg organów prowadzących

Typ szkoły	Rok szkolny		
	2000/2001	2005/2006	2006/2007
Szkoły podstawowe	1295	1181	1180
Gimnazja	451	541	543
Zasadnicze szkoły zawodowe ^a	121	115	117
Licea ogólnokształcące ^b	109	139	143
Licea profilowane	x	86	82
Technika ^c	412	186	170
Szkoły policealne	108	151	154
Szkoły wyższe	11	17	17
Szkoły dla dorosłych	108	111	97

Źródło: Rocznik statystyczny województwa podkarpackiego 2007, str. 214-216.

^a łącznie ze szkołami specjalnymi ponadgimnazjalnymi przysposabiającymi do pracy.

¹⁶ Współczynnik solaryzacji netto – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

^b Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

^c Łącznie z technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Analizując dane przedstawione w tabeli zauważamy, iż w roku szkolnym 2006/07, w porównaniu do poprzedniego roku, wzrosła liczba gimnazjów, zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących i szkół policealnych. Zmniejszyła się natomiast liczba szkół podstawowych, liceów profilowanych, techników i szkół dla dorosłych.

Uczniowie szkół zasadniczych zawodowych

W roku szkolnym 2006/2007 w woj. podkarpackim do szkół zasadniczych zawodowych uczęszczało 14 781 uczniów (o 317 więcej niż w poprzednim roku szkolnym). W roku szkolnym 2005/06 zasadnicze szkoły zawodowe opuściło 4 776 absolwentów, tj. o 449 osób więcej niż w poprzednim roku szkolnym.

Tabela 11. Uczniowie i absolwenci szkół zasadniczych zawodowych w woj. podkarpackim

	Uczniowie			Absolwenci		
	2000/01	2005/06	2006/07	2000/01	2004/05	2005/06
Zasadnicze szkoły zawodowe ^a	26 121	14 464	14 781	9 530	4 327	4 776

Źródło: Rocznik statystyczny województwa podkarpackiego 2007, str. 214.

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy

Uczniowie szkół średnich

W roku szkolnym 2006/07 do liceów ogólnokształcących na Podkarpaciu uczęszczało 44 081 uczniów (o 208 mniej niż w roku poprzednim), a do liceów profilowanych uczęszczało 9 450 uczniów (o 2 599 mniej niż w roku ubiegłym). Z kolei w roku szkolnym 2005/06 licea ogólnokształcące opuściło 14 514 absolwentów (o 249 więcej niż w roku poprzednim). Licea profilowane opuściło 4 234 absolwentów (o 365 mniej niż w roku poprzednim). Jeśli chodzi o technika to do tego typu szkół w roku szkolnym 2006/07 uczęszczało 42 364 uczniów (o 164 więcej niż w roku poprzednim), opuściło je zaś w roku 2005/06 9 663 absolwentów (o 2 823 mniej niż w roku poprzednim). W ostatnim okresie można zaobserwować pewien wzrost liczby uczniów w technikach, natomiast w liceach ogólnokształcących i profilowanych ich spadek.

Tabela 12. Uczniowie i absolwenci szkół średnich w woj. podkarpackim

	Uczniowie			Absolwenci		
	2000/01	2005/06	2006/07	2000/01	2004/05	2005/06
Licea ogólnokształcące ^a	50 112	44 289	44 081	10 599	14 265	14 514
Licea profilowane	x	12 049	9 450	x	4 599	4 234
Technika ^b	73 768	42 200	42 364	14 175	12 486	9 663

Źródło: Rocznik statystyczny województwa podkarpackiego 2007, str. 215.

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

^b Łącznie z technikami uzupełniającymi oraz szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Szkolnictwo wyższe

Ważną rolę w rozwoju zasobów intelektualnych regionu odgrywa sieć wyższych uczelni, przygotowująca kadry wysoko wykwalifikowanych pracowników. W porównaniu do kraju potencjał edukacyjny województwa podkarpackiego jest niewielki, chociaż w ostatnich latach można zaobserwować rozwój szkolnictwa wyższego (szczególnie niepublicznego). Świadczy o tym głównie wzrastająca liczba uczelni oraz liczba studentów. W roku akademickim 2000/01 w Polsce studiowało prawie 1,6 mln osób (na Podkarpaciu 61 tys.), a w roku akademickim 2006/07 liczba studentów wynosiła 1,9 mln (na Podkarpaciu prawie 76 tys.). Mimo to woj. podkarpackie w dalszym ciągu znajduje się prawie na samym końcu, jeśli chodzi o liczbę studentów szkół wyższych przypadających na 10 tys. ludności. W 2006 roku wskaźnik ten dla Polski wynosił 502,5, dla województwa natomiast 341,5 co dało nam 15 miejsce w kraju.

W roku akademickim 2006/2007 w naszym regionie funkcjonowało 17 uczelni, z tego najwięcej (9) to wyższe szkoły zawodowe i wyższe szkoły ekonomiczne (4). Poza tym na Podkarpaciu funkcjonuje 1 uniwersytet i 1 wyższa szkoła techniczna.

W województwie podkarpackim w roku akademickim 2006/2007 studiowało 75 992 osoby tj. o 2 402 osoby mniej niż w roku poprzednim. Najwięcej osób tj. 22 246 studiowało w Uniwersytecie Rzeszowskim, w wyższych szkołach ekonomicznych natomiast studiowało 20 798 osób. Dość dużą grupę stanowili także studenci wyższych szkół zawodowych (18 058) oraz Politechniki Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza (12 481). W pozostałych szkołach wyższych studiowało 2 409 osób.

1.6. Turystyka i rekreacja

Obszar województwa podkarpackiego jest bardzo atrakcyjny pod względem turystycznym. Świadczyć o tym mogą przede wszystkim:

- liczne tereny podgórskie i górskie z malowniczym, naturalnym krajobrazem;
- duże kompleksy leśne;
- interesująca, bogata flora i fauna;
- liczne, a często unikatowe zabytki kultury materialnej;
- bogaty folklor, oparty na wielokulturowym dziedzictwie regionu;
- zasobne źródła wód mineralnych i leczniczych;
- liczne gatunki zwierzyny łownej i obfitość ryb.

Pomimo zróżnicowanej standardem, często niewystarczającej infrastruktury turystycznej, walory i atrakcje turystyczne przyciągają turystów do województwa. Region jest znany w Polsce z kultury i sztuki ludowej. Znaczną wartość dla kultury materialnej regionu stanowi tradycyjne budownictwo drewniane, obejmujące zabytkowe obiekty sakralne (kościół i cerkwie) oraz coraz rzadsze zagrody mieszkalne. O jakości walorów przyrodniczo-krajobrazowych świadczy istnienie dwóch parków narodowych: Bieszczadzkiego i Magurskiego oraz licznych parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody. Istotnym czynnikiem rozwoju turystyki są wody mineralne w znanych uzdrowiskach: Iwonicz Zdrój, Rymanów Zdrój, Horyniec Zdrój, Polańczyk Zdrój oraz wody lecznicze w Komańczy, Czarnej, Lesku, Rudawce Rymanowskiej, Krośnie, Rabem i innych miejscowościach. W ciągu ostatnich trzech lat powstały nowe tematyczne szlaki turystyczne: Szlak Architektury Drewnianej (łączna długość tras – 1200 km), szlak rowerowy „Zielony Rower” (ponad 900

km), Szlak Gniazd Rodowych Lubomirskich (całkowita długość szlaku w Podkarpackim i na Słowacji – 488 km), Szlak Dobrego Wojaka Szwejka (długość szlaku w Polsce – 200 km), Szlak „Śladami Aleksandra Fredry” (o długości 450 km), Szlak Garncarski, Polsko – Słowacki Szlak Świętyń Karpackich, Szlak Naftowy (prowadzący z Jasła do Lwowa), Szlak Forteczny, liczne szlaki rowerowe, ścieżki przyrodniczo-edukacyjne. Wyraźnie poprawia się sytuacja dotycząca oferty zimowej. Podkarpackie dysponuje ponad 40 wyciągami narciarskimi, w tym czterema wyciągami krzesełkowymi: na Laworcie k. Ustrzyk Dolnych, w Puławach k. Rymanowa oraz dwoma w Przemyślu. Działalność turystyczna w województwie koncentruje się przede wszystkim na terenie obszaru południowego. Najlepszą infrastrukturę turystyczną posiadają powiaty: bieszczadzki, leski, sanocki, krośnieński, jasielski oraz miasta Przemyśl i Rzeszów. Niewiele obiektów noclegowych jest w powiatach: brzozowskim, kolbuszowskim, przeworskim i strzyżowskim. Schroniska turystyczne znajdują się w powiatach: bieszczadzkim, leskim i sanockim. Jest to związane z ruchem turystycznym na terenie Bieszczad i Beskidu Niskiego. Wymienione tereny są tradycyjnie odwiedzane przez uprawiających turystykę aktywną. Sanatoria są skoncentrowane w powiatach: krośnieńskim, leskim i lubaczowskim. W roku 2006 województwo podkarpackie posiadało 335 obiektów noclegowych o zróżnicowanym standardzie (o 23 więcej niż w roku ubiegłym), w tym: schroniska młodzieżowe i turystyczne (48), hotele, motele i pensjonaty (72), ośrodki wczasowe (20) oraz domy wycieczkowe (9).

2. Ogólna charakterystyka bezrobocia

2.1. Zmiany liczby bezrobotnych w czasie

Pomimo notowania w ostatnich latach spadkowych tendencji rejestrowanego bezrobocia w naszym województwie, głównym zagrożeniem w społecznym odbiorze jest jeszcze nadal jego zbyt wysoki poziom.

Cechy charakterystyczne bezrobocia w województwie to:

- duże zróżnicowanie przestrzenne o znacznej rozpiętości stopy bezrobocia pomiędzy powiatami;
- wysoki udział bezrobotnych mieszkających na wsi wśród ogółu bezrobotnych wynoszący ponad 63 %;
- stosunkowo wysoki odsetek bezrobotnych kobiet – stanowią one ponad połowę ogółu bezrobotnych, a tempo spadku bezrobocia wśród kobiet jest zdecydowanie niższe niż mężczyzn;
- duża skala bezrobocia ludzi młodych – mimo iż w porównaniu do poprzednich lat poziom bezrobocia ludzi w wieku 18-34 lat nieco zmniejszył się, to i tak nadal wynosi on blisko 52%;
- znaczny udział wśród ogółu bezrobotnych osób o niskim poziomie wykształcenia (osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej stanowią od kilku lat prawie 2/3 bezrobotnych);
- utrzymujące się na wysokim poziomie bezrobocie długotrwale – osoby pozostające w rejestrach urzędów pracy ponad 12 miesięcy stanowią blisko połowę bezrobotnych, w tym 36,1% oczekuje na pracę powyżej 24 miesiące. Z tej grupy ludzie przechodzą w sferę dezaktywacji;

- niski odsetek osób zarejestrowanych bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych (11,3 %), co podkreśla tylko fakt bliskości pomiędzy stanem bezrobocia, a sytuacją ubóstwa.

W latach 1999-2001 (pomijając wahania sezonowe) liczba bezrobotnych na terenie województwa podkarpackiego wzrastała. Od 2002 roku natomiast obserwuje się systematyczny spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, największy zaś spadek można zauważyć w okresie ostatnich 2 lat.

Tabela 13. Zmiany w liczbie bezrobotnych w latach 1999-2007

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych ogółem	Wzrost/ spadek do roku poprzedniego	w tym: bezrobotne kobiety	Wzrost/ spadek do roku poprzedniego
1999	164 692	+ 27 325	87 827	+ 10 034
2000	182 168	+ 17 476	97 270	+ 9 443
2001	195 173	+ 13 005	100 472	+ 3 202
2002	187 519	- 7 654	93 772	- 6 700
2003	182 497	- 5 022	92 598	- 1 174
2004	170 293	- 12 204	88 723	- 3 875
2005	163 956	- 6 337	87 626	- 1 097
2006	145 246	- 18 710	81 490	- 6 136
2007	126 360	- 18 886	73 127	- 8 363

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań statystycznych o rynku pracy.

Na koniec 2007 roku w województwie podkarpackim zarejestrowanych było 126 360 bezrobotnych. W porównaniu do stanu z końca grudnia 2006 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 18 886 osób. W poszczególnych miesiącach występowały sezonowe zmiany w liczbie bezrobotnych. Po wzroście w styczniu (ze 145 246 w grudniu 2006 r. do 149 439) od lutego do października notowano co miesiąc spadek liczby bezrobotnych. Jedynie w lipcu, w porównaniu do czerwca, nastąpił niewielki wzrost o 133 osoby. Sezonowy wzrost liczby bezrobotnych zanotowano dopiero w listopadzie i grudniu. W porównaniu do stanu z końca poprzedniego roku, w 2007 roku zmniejszenie liczby bezrobotnych nastąpiło we wszystkich powiatach. Największy spadek liczby bezrobotnych zanotowano w powiatach: dębickim (o 1 884), krośnieńskim (o 1 803), jasielskim (o 1 498), mieleckim (o 1 215) i stalowowolskim (o 1 112 osób).

Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2007 r. wynosiła 14,4 % (w kraju 11,4 %). Na koniec 2006 roku stopa bezrobocia wynosiła 16,5 %, a w kraju 14,9 %.

Rozpiętość między najwyższą, a najniższą stopą bezrobocia w naszym województwie wyniosła w grudniu 2007 roku 18,1 pkt. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: leskim (23,0 %), brzozowskim (22,8 %), strzyżowskim (22,4 %), bieszczadzkim (21,8 %) i niżańskim (20,3 %). Najniższą natomiast w m. Krośnie (4,9 %), m. Rzeszowie (7,4 %) oraz powiatach: stalowowolskim (10,0 %) i mieleckim (10,9 %). Stopę bezrobocia wyższą niż średnia w województwie zanotowano w 16 powiatach.

Tabela 14. „Napływ” i „odpływ” bezrobotnych w województwie podkarpackim w latach 1999-2007

Lata	„napływ” bezrobotnych	„odpływ” bezrobotnych	w tym z powodu podjęcia pracy
1999	153 490	126 165	63 879
2000	142 680	125 204	64 361
2001	135 323	122 318	60 445
2002	135 537	143 191	67 646
2003	138 253	143 275	70 954
2004	140 416	152 620	72 338
2005	151 774	158 111	69 648
2006	146 921	165 631	73 626
2007	143 375	162 261	69 770

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań statystycznych o rynku pracy.

Analizując „napływ” i „odpływ”¹⁷ osób bezrobotnych będących w ewidencji urzędów pracy w roku 2007 należy stwierdzić, iż:

- W okresie 12 miesięcy 2007 roku w powiatowych urzędach pracy zarejestrowało się ogółem 143 375 bezrobotnych (w 2006 roku 146 921 osób). Tradycyjnie już w zdecydowanej większości były to osoby powracające do ewidencji po raz kolejny, czyli już wcześniej bezrobotne. Po raz kolejny zarejestrowało się 113 702 osoby tj. 79,3 % ogółu napływu, natomiast po raz pierwszy 29 673 tj. 20,7 %. Powtórne rejestracje dotyczyły głównie osób, które po okresie krótkotrwałego zatrudnienia (w tym także subsydiowanego ze środków Funduszu Pracy) powracały do ewidencji urzędów pracy, gdyż pracodawcy nie oferowali im stałych miejsc pracy.
- Wśród ogólnej liczby nowo zarejestrowanych kobiety stanowiły 48,2 % (69 137 kobiet), zamieszkali na wsi 59,5 % (85 295 osób), poprzednio pracujący 64,7 % (92 725 osób), osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki 16,6 % (23 870 osób), osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy 0,9 % (1 317 osób), a cudzoziemcy 0,05 % tj. 67 osób.
- W 2007 roku najwięcej bezrobotnych zarejestrowało się w powiatach:
 - jasielskim (9 361 osób),
 - rzeszowskim (9 272),
 - m. Rzeszowie (8 724),
 - dębickim (8 456),
 - mieleckim (8 320),
 - jarosławskim (7 732).
- Najmniej bezrobotnych zarejestrowało się w powiatach:
 - bieszczadzkim (2 091 osób),

¹⁷ „napływ” tj. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w danym okresie w urzędach pracy, a „odpływ” tj. liczba osób wyłączonych w danym okresie z ewidencji PUP.

- leskim (2 241),
 - m. Krośnie (2 710),
 - tarnobrzeskim (3 516),
 - Tarnobrzegu (3 551).
- Drugim elementem obrazującym dynamikę bezrobotnych jest liczba osób, które tracą status bezrobotnego. W 2007 roku z ewidencji urzędów pracy wyrejestrowano 162 261 bezrobotnych (w analogicznym okresie 2006 r. 165 631), z tego 43 % tj. 69 770 osób z tytułu podjęcia pracy. Spośród ogółu wyłączeń z tytułu podjęcia pracy 10 187 osób tj. 14,6 % uzyskało zatrudnienie w ramach miejsc pracy subsydiowanych z Funduszu Pracy (w analogicznym okresie 2006 r. 9 673 osoby tj. 13,1 %).
- Najwięcej bezrobotnych wyrejestrowano w następujących powiatach:
- jasielskim (10 859 osób),
 - dębickim (10 340),
 - rzeszowskim (9 970),
 - mieleckim (9 535),
 - Rzeszowie (9 292).
- Najmniej natomiast w powiatach:
- leskim (2 501 osób),
 - bieszczadzkim (2 613),
 - Krośnie (3 301),
 - Tarnobrzegu (3 938),
 - tarnobrzeskim (4 053).
- Częstym powodem wyłączenia z ewidencji było również nie potwierdzenie przez bezrobotnych ustawowego obowiązku gotowości do podjęcia pracy. Z tego powodu wyłączono 50 493 osoby tj. 31,1 % ogólnej liczby wyrejestrowanych (w analogicznym okresie 2006 r. 33,7 %).
- W okresie 2007 roku „odpływ” bezrobotnych był większy od „napływu” o 18 886 osób.

2.2. Bezrobotni z prawem do zasiłku

Z ogólnej liczby zarejestrowanych na koniec grudnia 2007 roku bezrobotnych, 14 255 posiadało prawo do pobierania zasiłku. Uprawnieni do zasiłku dla bezrobotnych stanowili 11,3 % ogółu zarejestrowanych. W porównaniu do stanu z końca grudnia 2006 r. liczba zasiłkobiorców zmniejszyła się o 1 072 osoby. Powodem tego był zarówno spadek ogólnej liczby bezrobotnych, jak też znaczny udział osób, które nie spełniały ustawowych kryteriów do przyznania prawa do zasiłku.

Najniższy udział zasiłkobiorców w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych zanotowano w powiatach:

- m. Przemyślu (6,6 %),
- jarosławskim i kolbuszowskim (po 7,5 %),
- przemyskim (7,9 %),
- leżajskim i ropczycko-sędziszowskim (po 8,7 %).

Najwyższy natomiast w powiatach:

- lubaczowskim (18,5 %),
- brzozowskim (18,4 %),
- leskim (18,2 %),
- bieszczadzkim (16,8 %).

2.3. Bezrobotni zamieszkali na wsi

Na koniec grudnia 2007 r. spośród ogółu bezrobotnych, 79 888 osób mieszkało na terenach wiejskich. Stanowiły one 63,2 % ogółu bezrobotnych. W porównaniu ze stanem z końca ubiegłego roku liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 12 210 osób. Z ogólnej liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi kobiety stanowiły 57,3 % (45 795 osób).

Tabela 15. Bezrobotni zamieszkali na wsi w województwie podkarpackim w latach 1999-2007

Stan na koniec roku	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym: bezrobotnych zamieszkałych na wsi	% udział w ogólnej liczbie bezrobotnych
1999	164 692	106 870	64,9
2000	182 168	117 603	64,6
2001	195 173	124 401	63,7
2002	187 519	118 247	63,0
2003	182 497	115 117	63,1
2004	170 293	107 919	63,4
2005	163 956	103 802	63,3
2006	145 246	92 098	63,4
2007	126 360	79 888	63,2

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań statystycznych o rynku pracy.

Najwyższy udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi zanotowano w powiatach:

- przemyskim (100,0 %),
- brzozowskim (90,8 %),
- krośnieńskim (89,2 %),
- strzyżowskim (87,7 %).

Najniższy, zaś w powiatach:

- stalowowolskim (41,6 %),
- mieleckim (53,0 %),
- sanockim (56,2 %),
- dębickim i jarosławskim (po 62,2 %).

Wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi 11,5 % (w 2006 roku 10,8 %) posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych oraz 11,2 % (w 2006 roku 10,8 %) gospodarstwo rolne, którego powierzchnia nie przekraczała 2 ha przeliczeniowych. Bezrobotni zamieszkali na wsi to przede wszystkim osoby młode w wieku do 34 lat (53,6 % ogółu bezrobotnych z terenów wiejskich), posiadające głównie wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej (64,1 %) oraz posiadające niewielkie doświadczenie zawodowe - 33,7 % spośród nich posiada staż pracy maksymalnie do 5 lat, a 30,4 % dotychczas w ogóle nie pracowało. Osoby te również długo pozostają w ewidencji urzędów pracy – 50,5 % bezrobotnych zamieszkałych na wsi pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy z tego 37,4 % powyżej 24 miesięcy.

2.4. Struktura bezrobocia

Bezrobotni wg płci

Na koniec 2007 roku bezrobotne kobiety stanowiły 57,9 % (tj. 73 127) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (na koniec 2006 roku 56,1 %). W porównaniu do stanu z końca grudnia 2006 r. liczba ich zmniejszyła się o 8 363. Mężczyźni stanowili natomiast 42,1 % ogółu zarejestrowanych tj. 53 233 osoby (w 2006 roku 43,9 %).

Najwyższy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych zanotowano w powiatach:

- krośnieńskim (66,9 %),
- m. Krośnie (66,5 %),
- mieleckim (64,6 %),
- dębickim (64,0 %).

Najniższy natomiast w powiatach:

- lubaczowskim (50,1 %),
- łańcuckim (51,9 %),
- jarosławskim (52,2 %),
- leskim (53,0 %).

Tradycyjnie już sytuacja kobiet na rynku pracy jest bardziej niekorzystna niż mężczyzn. Bezrobotne kobiety stanowią ponad połowę ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Najczęściej są to osoby młode w wieku od 18 do 34 lat (54,9 % ogółu bezrobotnych kobiet), stosunkowo długo pozostające bez pracy (55,5 % ogółu zarejestrowanych kobiet pozostaje w ewidencji urzędów pracy powyżej 12 miesięcy z tego ponad 41 % dłużej niż 2 lata). Trudności tych nie eliminuje ich wyższy poziom wykształcenia. Wykształcenie wyższe posiadało 9,5 % bezrobotnych kobiet i 5,5 % bezrobotnych mężczyzn. Policealne i średnie zawodowe 27,8 % kobiet i 19,7 % mężczyzn, a średnie ogólnokształcące 11,6 % kobiet i 5,3 % mężczyzn. Bezrobotni mężczyźni natomiast przeważali wśród osób posiadających niższy poziom wykształcenia. Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 36,7 % bezrobotnych mężczyzn i 29,3 % kobiet, a gimnazjalne i poniżej 32,8 % zarejestrowanych mężczyzn i 21,8 % kobiet.

Bezrobotni wg wieku

Najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat (30,4 %). Drugą, co do liczebności grupę stanowiły osoby w wieku od 35 do 44 lat (22,2 %). Osoby w najniższej grupie wiekowej tj. 18-24 lat stanowiły 21,5 % ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu do ubiegłego roku ich % udział zmniejszył się o 1,5 %, a liczba bezrobotnych o 6 215 osób. Zwiększył się natomiast udział osób w wyższych kategoriach wiekowych tj. 45-54 oraz 55-59 lat. Wśród bezrobotnych kobiet, osoby w wieku 25 do 34 lat stanowiły 33,4 %, w wieku 35 do 44 lat 23,7 %, a w wieku 18-24 lat 21,5 %.

Tabela 16. Bezrobotni według wieku

wiek w latach	bezrobotni ogółem 31. 12. 2007	% bezrobotnych ogółem*	w tym: kobiety	% kobiet*
18-24	27 141	21,5	15 754	21,5
25-34	38 354	30,4	24 394	33,4
35-44	28 019	22,2	17 357	23,7
45-54	26 380	20,9	13 863	19,0
55-59	5 612	4,4	1 759	2,4
60-64	854	0,7	---	---
ogółem	126 360	100,0	73 127	100,0

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS- 01 – zał.1.

W ogólnej liczbie bezrobotnych przeważają osoby w wieku mobilnym tj. do 44 lat, którzy stanowią ponad 74 %. Oni również pozostają najdłużej w ewidencji urzędów pracy, stanowią około 66,2 % kategorii bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy.

Bezrobotni według wykształcenia

Najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej. Łącznie stanowili oni 58,9 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Osoby posiadające niskie kwalifikacje zawodowe pozostają również najdłużej w rejestrach powiatowych urzędów pracy. Stanowili oni 67,3 % grupy bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Nieco mniej liczebną kategorią wśród bezrobotnych były natomiast osoby legitymujące się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, stanowiły one 24,4 % ogółu bezrobotnych. Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym to grupa, której udział w populacji bezrobotnych wynosił 8,9 %. Najmniej z zarejestrowanych bezrobotnych legitymowało się wykształceniem wyższym tj. 7,8 % ogółu bezrobotnych. Podkreślić jednak należy, iż w ostatnich latach następuje wzrost tej kategorii bezrobotnych (na koniec 2004 r. stanowili oni 5,5 %, a w 2006 roku 6,9 %). Bezrobotne kobiety posiadały wyższy poziom wykształcenia. Wykształcenie wyższe posiadało 9,5 % bezrobotnych kobiet, policealne i średnie zawodowe 27,8 %, a średnie ogólnokształcące 11,6 %.

Tabela 17. Bezrobotni według wykształcenia

poziomy wykształcenia	bezrobotni ogółem stan na 31. 12. 2007	% bezrobotnych ogółem*	w tym: kobiety	% kobiet*
wyższe	9 875	7,8	6 947	9,5
policealne i średnie zawodowe	30 789	24,4	20 316	27,8
średnie ogólnokształcące	11 284	8,9	8 473	11,6
zasadnicze zawodowe	40 963	32,4	21 413	29,3
gimnazjalne i poniżej	33 449	26,5	15 978	21,8
Ogółem	126 360	100,0	73 127	100,0

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS- 01 – zał.1.

Bezrobotni według stażu pracy

Na koniec grudnia 2007 r. najliczniejszą grupę spośród bezrobotnych stanowiły osoby, które przed zarejestrowaniem się jeszcze nie pracowały (28,8 %), czyli nieposiadające żadnego doświadczenia zawodowego preferowanego przez pracodawców przy zatrudnianiu nowych pracowników. Staż pracy od 1 roku do 5 lat posiadało 19,2 %, a staż pracy do 1 roku 14,1 % bezrobotnych. Najmniej liczna grupa osób pozostająca w rejestrach powiatowych urzędów pracy posiadała staż pracy powyżej 30 lat (1,3 %). Z kolei w grupie bezrobotnych kobiet brakiem stażu pracy legitymowało się 31,7 %, stażem od 1 roku do 5 lat 17,9 %, a do 1 roku 15,1 %. Znaczną grupę tj. 15,6 % stanowiły również bezrobotne kobiety, które przepracowały wcześniej okres od 10 do 20 lat.

Tabela 18. Bezrobotni według stażu pracy

staż pracy w latach	bezrobotni ogółem stan na 31. 12. 2007	% bezrobotnych ogółem*	w tym: kobiety	% kobiet*
do 1	17 871	14,1	11 032	15,1
od 1-5	24 267	19,2	13 066	17,9
od 5-10	16 652	13,2	9 716	13,3
od 10-20	19 408	15,4	11 443	15,6
od 20-30	10 128	8,0	4 272	5,8
30 i więcej	1 656	1,3	423	0,6
bez stażu pracy	36 378	28,8	23 175	31,7
Ogółem	126 360	100,0	73 127	100,0

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS– 01 – zał.1.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Według stanu na koniec 2007 roku bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy stanowili łącznie 49,4 % ogółu bezrobotnych, z tego 36,1 % pozostawało bez pracy powyżej 24 m-cy, a w grupie bezrobotnych kobiet 55,5 % (z tego aż 41,4 % powyżej 24 m-cy). Bezrobocie, a w szczególności bezrobocie długookresowe, pociąga za sobą negatywne skutki, gdyż osoby z tej grupy przechodzą w sferę dezaktywacji. Jest to sytuacja tym bardziej niekorzystna, że w tej kategorii bezrobotnych znajduje się znaczna grupa młodych osób tj. w wieku do 34 lat (ok. 40 % tej kategorii pozostaje w ewidencji urzędów pracy ponad 12 miesięcy), o niskim poziomie wykształcenia tj. zasadnicze – zawodowe oraz gimnazjalne i poniżej (67,3 % tej kategorii pozostaje w ewidencji urzędów pracy powyżej 12 miesięcy), nie posiadające żadnego doświadczenia zawodowego lub stosunkowo krótki staż pracy tj. do 5 lat (59 % ww. kategorii pozostaje w ewidencji urzędów pracy ponad 12 miesięcy). Ta niekorzystna sytuacja w większym stopniu dotyczy bezrobotne kobiety, gdyż 41,4 % z nich pozostaje bez pracy powyżej 2 lat. Podkreślić także należy, że wśród bezrobotnych długo pozostających bez pracy znaczny jest udział osób z wyższych kategorii wiekowych. W grupie wiekowej 45- 54 lat osoby pozostające bez pracy ponad 12 m-cy stanowią 26,8 %, a w wieku 35-44 lat 26,6 % tej kategorii bezrobotnych.

Tabela 19. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

czas pozostawania bez pracy w miesiącach	bezrobotni ogółem stan na 31. 12. 2007	% bezrobotnych ogółem*	w tym: kobiety	% kobiet
Do 1	9 404	7,4	3 965	5,4
Od 1 do 3	21 558	17,1	10 387	14,2
Od 3 do 6	17 425	13,8	9 629	13,2
Od 6 do 12	15 584	12,3	8 525	11,7
Od 12 do 24	16 807	13,3	10 336	14,1
powyżej 24	45 582	36,1	30 285	41,4
Ogółem	126 360	100,0	73 127	100,0

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS– 01 – zał.1.

W porównaniu do poprzedniego roku zanotowano nieznaczny spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, przy czym w kategorii pozostających bez pracy od 1 do 2 lat spadek ten wynosił 1,5%, wśród bezrobotnych powyżej 2 lat natomiast zanotowano spadek o 1,9%. W pozostałych kategoriach w porównaniu do ubiegłego roku odnotowano nieznaczny wzrost udziału osób bezrobotnych.

2.5 Bezrobotni według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Na koniec 2007 roku populacja bezrobotnych, którzy pracowali przed zarejestrowaniem się w urzędach pracy wynosiła – 89 982 osoby tj. 71,2 % ogółu zarejestrowanych. W porównaniu do 2006 roku liczba tych osób zmniejszyła się o 13 087.

Wśród bezrobotnych poprzednio pracujących:

- 59 087 osób (65,7 %) pracowało wcześniej w zakładach sektora prywatnego,
- 24 691 osób (27,4 %) w zakładach sektora publicznego,
- 6 204 osoby (6,9 %) w zakładach o niezidentyfikowanym rodzaju działalności (brak dokładnych danych w dokumentach przedłożonych w urzędach pracy).

Tabela 20. Bezrobotni poprzednio pracujący według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Wyszczególnienie	Bezrobotni poprzednio pracujący wg stanu na 31.12.2007r.	w tym: ze zwolnień z przyczyn dot. zakładu pracy	Oferty pracy zgłoszone w 2007 roku
Ogółem w tym wybrane sekcje:	89 982	3 318	49 268*
- przetwórstwo przemysłowe	24 387	1 421	9 311
- handel hurt. i detaliczny; naprawa pojazdów samochod. motocykli oraz art. użytku osobistego i domowego	18 618	658	10 502
- budownictwo	8 574	214	3 982
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	6 048	56	8 165
- działalność usługowa, komunalna,	5 321	98	3 952

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok

społeczna i indywidualna, pozostała			
- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	3 540	103	464
- obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem dział. gospodarczej	3 628	103	2 882
- ochrona zdrowia i pomoc społeczna	2 913	99	2 845
- transport, gospodarka magazynowa i łączność	2 522	145	1 327
- edukacja	2 061	41	2 796

* Wg sprawozdań MPiPS-01 w 2007 roku zgłoszono 49.327 ofert pracy, liczba ofert pracy podana w powyższym zestawieniu została pomniejszona o oferty, z realizacji których pracodawcy zrezygnowali. Źródło: Sprawozdanie GUS MPiPS-01.zał.2.

Najwięcej bezrobotnych pracowało poprzednio w zakładach pracy należących do sekcji: przetwórstwo przemysłowe (27,1 %), handel i naprawy (20,7 %), budownictwo (9,5 %), administracja publiczna (6,7 %) oraz pozostała działalność usługowa, komunalna i indywidualna (5,9 %). Najmniej natomiast w zakładach pracy zaliczonych do sekcji: rybactwo 29 osób (0,03 %), górnictwo 345 osób (0,4 %) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę 536 osób (0,6 %) ogółu bezrobotnych poprzednio pracujących.

2.6. Bezrobotni według zawodów

Na koniec 2007 roku najwyższą liczbę bezrobotnych odnotowano w następujących grupach zawodów i specjalności (wg 2 cyfrowych kodów):

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 33 550 osób (26,5 %) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych,
- technicy i inny średni personel - 21 519 (17,0 %),
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - 16 128 (12,8 %),
- specjaliści - 9 878 (7,8 %),
- pracownicy przy pracach prostych - 9 699 (7,7 %).

Znaczną kategorię tj. 17,4 % stanowili również bezrobotni zarejestrowani jako osoby bez zawodu - (21 918 osób).

Najmniej bezrobotnych odnotowano w grupach zawodów:

- siły zbrojne - 6 osób tj. 0,005 % ogółu bezrobotnych,
- parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy - 290 (0,2 %),
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy - 3 274 (2,6 %),
- pracownicy biurowi - 4 064 (3,2 %),
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń - 6 034 (4,8 %).

W porównaniu do stanu z końca grudnia 2006 r. spadek liczby bezrobotnych odnotowano we wszystkich grupach zawodów, przy czym największy w:

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - spadek o 7 098 osób,
- technicy i inny średni personel - o 3 744,
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - o 2 308,
- pracownicy przy pracach prostych - o 1 059,
- bez zawodu - spadek o 2 273 osoby.

Tabela 21. Bezrobotni według grup zawodów

grupy zawodów	kody zaw.	stan na 31. 12. 2006	stan na 31. 12. 2007	Wzrost lub spadek w stos. do 31. 12. 06
Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	303	290	-13
Parlamentarzyści, politycy, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze	11	0	0	0
Kierownicy dużych i średnich organizacji	12	197	198	1
Kierownicy małych przedsiębiorstw	13	106	92	-14
Specjaliści	2	10 061	9 878	-183
Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	21	1 249	1 179	-70
Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	22	991	1 035	44
Specjaliści szkolnictwa	23	1 645	1 561	-84
Pozostali specjaliści	24	6 176	6 103	-73
Technicy i inny średni personel	3	25 263	21 519	-3 744
Średni personel techniczny	31	10 729	8 824	-1 905
Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	32	5 732	5 046	-686
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	33	59	36	-23
Pracownicy pozostałych specjalności	34	8 743	7 613	-1 130
Pracownicy biurowi	4	4 850	4 064	-786
Pracownicy obsługi biurowej	41	4 171	3 458	-713
Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	42	679	606	-73
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	5	18 436	16 128	-2 308
Pracownicy usług osobistych i ochrony	51	8 512	7 409	-1 103
Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	52	9 924	8 719	-1 205
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	6	3 731	3 274	-457
Rolnicy	61	1 809	1 575	-234
Ogrodnicy	62	1 068	935	-133
Leśnicy i rybacy	63	654	594	-60
Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	64	200	170	-30
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	7	40 648	33 550	-7 098
Górnicy i robotnicy budowlani	71	9 248	7 589	-1 659
Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	72	15 821	12 699	-3 122
Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	73	820	603	-217
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	74	14 759	12 659	-2 100
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8	6 985	6 034	-951
Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	81	1 474	1 287	-187
Operatorzy i monterzy maszyn	82	3 231	2 823	-408
Kierowcy i operatorzy pojazdów	83	2 280	1 924	-356
Pracownicy przy pracach prostych	9	10 758	9 699	-1 059
Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	91	5 850	5 410	-440
Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	92	218	192	-26
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	93	4 690	4 097	-593
Siły zbrojne	0	20	6	-14
Siły zbrojne	01	20	6	-14
Bez zawodu	00	24 191	21 918	-2 273
Razem	99	145 246	126 360	-18 886

Źródło: Sprawozdanie MPiPS - 01 zał. 3

3. Oferty pracy

W ostatnich latach na rynku pracy naszego województwa obserwuje się systematyczny wzrost liczby ofert pracy, jednak potrzeby w tym zakresie nadal nie są w pełni zaspokojone. Występuje również znaczne zróżnicowanie przestrzenne zgłaszanych przez pracodawców ofert pracy.

W okresie 2007 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy łącznie 49 327 ofert, z tego 24 494 (49,7 %) to oferty pracy subsydiowanej. W 2006 roku zgłoszono łącznie 48 932 oferty, z tego oferty pracy subsydiowanej stanowiły 41 %. Spośród ogólnej liczby ofert 13 669 tj. 27,7 % zgłoszonych było przez pracodawców z sektora publicznego, 2 768 tj. 5,6 % skierowanych było do osób, którym nie upłynął okres 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, a 1 748 ofert tj. 3,5 % do osób niepełnosprawnych.

Tabela 22. Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w województwie podkarpackim w latach 1999 – 2007

Lata	Oferty pracy ogółem	w tym:	
		pracy subsydiowanej	z sektora publicznego
1999	38 322	brak danych	12 783
2000	31 625	14 996	7 460
2001	25 129	8 521	5 571
2002	28 470	12 944	6 980
2003	39 334	22 556	12 066
2004	40 346	20 038	11 031
2005	41 016	18 757	11 125
2006	48 932	20 054	12 565
2007	49 327	24 494	13 669

Źródło: Wyliczenia własne na podstawie sprawozdań o rynku pracy.

Najwięcej ofert pracy zgłosili pracodawcy z powiatów:

- m. Rzeszowa (9 703),
- mieleckiego (3 889),
- rzeszowskiego (3 508),
- m. Krosna (2 303).

Najmniej zaś z powiatów:

- leskiego (522),
- bieszczadzkiego (718),
- kolbuszowskiego (722),
- przemyskiego (1 002),
- tarnobrzeskiego (1 043),
- strzyżowskiego (1 080).

Analizując oferty pracy subsydiowanej podkreślić należy, że największy udział tych ofert w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert pracy zanotowano w powiatach:

- strzyżowskim (95,3 %),
- przeworskim (94,2 %),
- brzozowskim (86,1 %),
- lubaczowskim (80 %).

Najniższy zaś w powiatach:

- m. Rzeszowie (12,3 %),
- mieleckim (32,3 %),
- m. Krośnie (36,3 %),
- rzeszowskim (37,5 %).

Średnio na jedną ofertę pracy w 2007 roku przypadało 32 bezrobotnych (w 2006 roku 37). W 16 powiatach liczba bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy była wyższa lub równa średniej w województwie. Wskaźnik ten był najkorzystniejszy w m. Rzeszowie (9), Krośnie (10), powiecie mieleckim (21) oraz stalowowolskim i m. Tarnobrzegu (po 27 bezrobotnych). Najmniej korzystny natomiast w powiatach: kolbuszowskim (65), strzyżowskim (64), brzozowskim (62) oraz przemyskim (60 bezrobotnych na 1 ofertę pracy).

Analizując zgłoszone oferty pracy wg Polskiej Klasyfikacji Działalności należy podkreślić, że najwięcej ofert zgłosili pracodawcy z sekcji :

- handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mech. motocykli oraz art. użytku osobistego i domowego - 10 502 (21,3 %) ogółu zgłoszonych ofert pracy,
- przetwórstwo przemysłowe – 9 311 (18,9 %),
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne - 8 165 (16,6 %),
- budownictwo - 3 982 (8,1 %),
- pozostała działalność usługowa, komunalna i indywidualna – 3 952 (8,0 %).

Oferty pracy kierowane były najczęściej do bezrobotnych z następujących grup zawodów i specjalności:

- pracownicy przy pracach prostych - 10 151 tj. 20,6 % ogółu zgłoszonych ofert,
- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 8 927 ofert tj. 18,1 %,
- pracownicy usług osobistych i sprzedawcy - 8 080 tj. 16,4 %,
- technicy i inny średni personel - 7 194 tj. 14,6 %,
- pracownicy biurowi - 7 149 tj. 14,5 %.

Tabela 23. Oferty pracy według grup zawodów

grupy zawodów	kody zaw.	oferty pracy zgłoszone w :		wzrost lub spadek w stos. do 2006 r.
		2006 r.	2007 r.	
Parlamentarzyści, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	278	243	-35
Parlamentarzyści, politycy, wyżsi urzędnicy, zawodowi Działacze	11	0	1	1
Kierownicy dużych i średnich organizacji	12	124	109	-15
Kierownicy małych przedsiębiorstw	13	154	133	-21
Specjaliści	2	3 446	3 161	-285
Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	21	639	549	-90
Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia	22	564	491	-73
Specjaliści szkolnictwa	23	918	980	62
Pozostali specjaliści	24	1 325	1 141	-184
Technicy i inny średni personel	3	6 700	7 194	494
Średni personel techniczny	31	989	911	-78

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok

Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia	32	636	630	-6
Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	33	83	136	53
Pracownicy pozostałych specjalności	34	4 992	5 517	525
Pracownicy biurowi	4	6 858	7 149	291
Pracownicy obsługi biurowej	41	5 490	6 205	715
Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	42	1 368	944	-424
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	5	7 489	8 080	591
Pracownicy usług osobistych i ochrony	51	2 838	3 024	186
Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	52	4 651	5 056	405
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	6	254	252	-2
Rolnicy	61	10	23	13
Ogrodnicy	62	66	113	47
Leśnicy i rybacy	63	178	116	-62
Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	64	0	0	0
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	7	10 521	8 927	-1 594
Górnicy i robotnicy budowlani	71	3 993	2 529	-1464
Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	72	3 331	3 215	-116
Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni	73	410	299	-111
Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	74	2 787	2 884	97
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	8	3 676	3 965	289
Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	81	632	770	138
Operatorzy i monterzy maszyn	82	1 420	1 280	-140
Kierowcy i operatorzy pojazdów	83	1 624	1 915	291
Pracownicy przy pracach prostych	9	9 511	10 151	640
Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach	91	6 448	7 207	759
Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni	92	87	79	-8
Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	93	2 976	2 865	-111
Siły zbrojne	0	0	15	15
Siły zbrojne	01	0	15	15
Bez zawodu	00	86	131	45
Razem	99	48 819	49 268	449

Wg sprawozdań MP i PS - 01 w 2007 r. zgłoszono 49 327 ofert pracy, liczba ofert pracy podana w powyższym zestawieniu została pomniejszona o oferty, z realizacji których pracodawcy zrezygnowali. Źródło: MPiPS - 01. zał. 3.

Z analizy zgłoszonych ofert wynika, iż podobnie jak w okresach poprzednich pracodawcy za pośrednictwem urzędów pracy częściej poszukiwali pracowników do prac, które nie wymagają zbyt wysokich kwalifikacji zawodowych.

Urzędy pracy zajmują się głównie bezrobotnymi i poszukującymi pracy posiadającymi stosunkowo niskie kwalifikacje zawodowe. Z uwagi na dużą podaż bezrobotnych mogących pracować na stanowiskach robotniczych jest to nadal najbardziej dogodny sposób pozyskiwania pracowników.

4. Formy promocji zatrudnienia

Wobec ograniczonej i niewystarczającej w stosunku do potrzeb liczby ofert pracy, szczególną rolę w pomocy uzyskania przez bezrobotnych zatrudnienia, odgrywają aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu i promocji zatrudnienia, finansowane ze środków budżetu państwa w tym głównie Funduszu Pracy. Do najważniejszych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych należy zaliczyć:

- prace interwencyjne,

- roboty publiczne,
- dotacje dla bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- dotacje dla pracodawców w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnych,
- szkolenia,
- staże,
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

Tabela 24. Aktywne formy przeciwdziałaniu bezrobociu i promocji zatrudnienia w województwie podkarpackim w latach 2005 – 2007

Rok	Osoby zatrudnione przy:		Bezrobotni skierowani na staż	Bezrobotni, którzy rozpoczęli przygotow. zawodowe w m.pracy	Bezrobotni, którzy podjęli działalność gospodarczą	Podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów utworzenia stanow.pracy	Bezrobotni, którzy ukończyli przyuczenie do zawodu lub zmienili kwalifikacje	Bezrobotni, którzy podjęli pracę po przyuczeniu do zawodu lub zmianie kwalifikacji
	pracach interwencyjnych	robotach publicznych						
2005	5 768	3 212	9 562	2 817	1 331	1 687	5 888	2 381
2006	5 281	482	10 236	2 838	1 544	2 015	6 963	2 965
2007	4 655	501	10 286	3 774	1 874	2 843	8 486	3 676

Źródło: Wyczenia własne na podstawie sprawozdań statystycznych o rynku pracy.

Efektywność zatrudnieniowa programów aktywizacji w województwie podkarpackim w 2007 roku nie została jeszcze wyliczona i opublikowana, natomiast w 2006 roku wyniosła średnio 57,1% (w kraju 54,9 %) i była o 5,1% wyższa niż w roku poprzednim. Najwyższą efektywność zatrudnieniową (poza dotacjami dla bezrobotnych na podjęcie działalności gospodarczej oraz dotacjami na doposażenie i wyposażenie stanowisk pracy) uzyskano w ramach prac interwencyjnych – 76,6% (w kraju 72,2%). Dość dużą efektywność osiągnięto także w ramach robót publicznych – 59,4% (w kraju 46 %) oraz w ramach przygotowania do zawodu w miejscu pracy – 50,4% (w kraju 51,1%). Niższy wskaźnik osiągnięto dla staży – 44 % (w kraju 51,1%) oraz szkoleń – 48,6% (w kraju 45,1%). Najniższą efektywność zatrudnienia osiągnięto w ramach prac społecznie użytecznych – 27,5% (w kraju 35%). Koszt uczestnictwa w programie dla jednej osoby wyniósł 3 718,5 zł (w kraju 3 414,3 zł), a koszt ponownego zatrudnienia 6 830,6 zł (w kraju 6 511 zł).

5. Wydatki z funduszu pracy na formy promocji zatrudnienia

W 2007 roku środki z Funduszu Pracy na aktywne formy promocji zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu przekazywane były bezpośrednio samorządom powiatowym według określonego algorytmu. Łączna kwota wydatków poniesionych w tym okresie wyniosła w województwie 149,1 mln. zł. (w 2006 r. 121,3 mln. zł.). Z tej kwoty:

- 60,5 mln. zł. (40,6 % ogółu wydatków na aktywne formy) przeznaczono na stypendia,
- 18,5 mln. zł. (12,4 %) na prace interwencyjne,
- 26,5 mln. zł. (17,8 %) dla pracodawców na wyposażenie i doposażenie stanowisk pracy (podjęcia pracy w ramach refundacji pracodawcom kosztów zatrudnienia bezrobotnego),
- 22,3 mln. zł. (15 %) środki na podjęcie przez bezrobotnych działalności gospodarczej,
- 12,9 mln. zł. (8,6 %) na szkolenia,
- 2,3 mln. zł. (1,5 %) na roboty publiczne,
- 6,1 mln. zł. (4,1 %) na pozostałe aktywne formy.

6. Zestawienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rynku pracy województwa podkarpackiego

<u>Mocne strony</u>	<u>Słabe strony</u>
1. Spadek liczby osób bezrobotnych 2. Wzrastająca liczba zgłaszanych ofert pracy 3. Wzrastający udział osób pracujących w sektorze prywatnym 4. Dominacja podmiotów gospodarczych firm z sektora prywatnego 5. Znaczący wzrost spółek handlowych 6. Wzrost osób pracujących w przemyśle i budownictwie oraz usługach 7. Zmniejszająca się ilość sektorów przemysłu wymagającego restrukturyzacji skutkującej zwolnieniami dużych grup pracowników 8. Duży potencjał turystyczny 9. Dobry potencjał rozwojowy – bliskość granicy (Ukraina, Słowacja) 10. Dobrze rozwinięty system przetwórstwa owocowo-warzywnego 11. Wysoko wykwalifikowana kadra w branży lotniczej 12. Doświadczenie Instytucji Rynku Pracy we współpracy na regionalnym rynku pracy 13. Istnienie grupy wykwalifikowanych i doświadczonych specjalistów zatrudnionych w IRP 14. Wchodzenie na rynek nowych instytucji rynku pracy – rozwój rynku	1. Duży udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi wśród ogółu bezrobotnych 2. Problem dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy 3. Duży udział osób młodych (do 34 roku życia) wśród bezrobotnych 4. Przewaga wśród bezrobotnych osób z niskim wykształceniem, a także osób bez stażu pracy lub posiadające niewielki staż pracy 5. Ponad połowę bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne 6. Spadek współczynnika aktywności zawodowej 7. Znacznie większy niż w kraju udział pracujących w rolnictwie 8. Mniejszy niż w kraju udział pracujących w usługach 9. Słabo rozwinięty rynek finansowy 10. Zły stan infrastruktury komunikacyjnej 11. Słabo rozwinięty system informacji na temat rynku i gospodarki 12. Słaby system wspierania MŚP 13. Brak skłonności i zdolności do konsolidacji firm z sektora MŚP 14. Słaby poziom rozwoju infrastruktury turystycznej 15. Sezonowość pracy w regionie 16. Kierunki kształcenia w szkolnictwie wyższym i średnim nie w pełni dostosowane do potrzeb rynku pracy 17. Odpływ wykwalifikowanej kadry poza granice województwa i kraju 18. Dziedziczenie bezrobocia i zwiększająca się grupa żyjąca na marginesie społeczeństwa 19. Niechęć do podnoszenia kwalifikacji przez przedsiębiorców i ich pracowników 20. Niestabilna i zbyt mała liczebnie kadra zatrudniona w Instytucjach Rynku Pracy 21. Niedostatecznie rozwinięta współpraca i partnerstwo pomiędzy urzędami, a instytucjami i firmami

<u>Szanse</u>	<u>Zagrożenia</u>
1. Zwiększająca się liczba ofert pracy w Polsce 2. Wzrastająca liczba osób pracujących w sektorze prywatnym 3. Rozwój firm z branży innowacyjnej i wysokich technologii 4. Otwarcie rynków pracy krajów Unii Europejskiej 5. Dobra koniunktura gospodarcza w Polsce i na świecie 6. Rozwój i intensyfikacja współpracy transgranicznej 7. Rozwój współpracy technologicznej z inwestorami zagranicznymi 8. Rozwój turystyki, zmiany w stylu życia społeczeństwa – szansa na rozwój branży turystycznej 9. Pozyskanie i wykorzystanie środków finansowych z funduszy unijnych 10. Duża różnorodność programów pomocowych wspierających w różny sposób, różne grupy ludzi (pracowników, bezrobotnych, absolwentów) 11. Konkurencja na rynku uczelni wyższych programów edukacji do potrzeb rynku pracy (wypuszczanie na rynek wykwalifikowanych pracowników) 12. Modyfikacja kierunków kształcenia w uczelniach wyższych 13. Opracowanie i wdrożenie systemu wymiany informacji pomiędzy edukacją a przedsiębiorstwami 14. Rozwój programów partnerstwa lokalnego 15. Rozwój wspólnych przedsięwzięć z udziałem samorządu i przedsiębiorców 16. Powstanie i rozwój instytucji wsparcia lokalnego 17. Wdrożenie systemu wymiany informacji – wzrost szybkości wymiany informacji pomiędzy podmiotami rynku pracy	1. Ujemne saldo migracji - odpływ fachowców i młodzieży za granice województwa i kraju 2. Słaby system komunikacji drogowej – niska dostępność komunikacyjna 3. Brak współpracy uczelni z przedsiębiorstwami 4. Niska ranga uczelni wyższych. Niska jakość produktów i usług uczelni 5. Brak konkurencyjności wobec tańszych produktów ze Wschodu 6. Brak konkurencji w szkolnictwie średnim 7. Utrzymująca się wysoka stopa bezrobocia 8. Trudności w dostępie do środków z funduszy pomocowych 9. Utrzymujący się i pogłębiający brak świadomości inwestycji w kapitał ludzki ze strony pracodawców w regionie 10. Utrzymujące się niższe wynagrodzenia w sektorze prywatnym w stosunku do innych regionów w kraju 11. Zwiększenie dostępności kształcenia za granicą dla studentów - pogłębiający się odpływ młodej zdolnej kadry 12. Problemy wynikające z budżetów Jednostek Samorządu Terytorialnego 13. Wyjazd specjalistów rynku pracy poza granice województwa oraz kraju 14. Ograniczenie aktywności Instytucji Rynku Pracy 15. Nieumiejętne, nieefektywne wykorzystanie pozyskanych środków zewnętrznych

Opracowano na podstawie Implikacji dla Regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – BD Center Consulting.

ROZDZIAŁ 2

PRIORYTETY I KIERUNKI DZIAŁAŃ REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2008 ROK

Biorąc pod uwagę oraz uwagę podstawowe cele określone w Krajowym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok oraz cele strategiczne i priorytety wynikające z zapisów Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020 w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 roku ustalone zostały priorytety obejmujące:

- 1. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY.**
- 2. ROZWÓJ KADR REGIONU POPRZECZ INWESTYCJE W EDUKACJĘ.**
- 3. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH I ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.**
- 4. ROZWÓJ INSTYTUCJONALNEJ OBSŁUGI RYNKU PRACY.**
- 5. WSPIERANIE DIALOGU I PARTNERSTWA NA REGIONALNYM RYNKU PRACY.**

Ich realizacji służyć będą podstawowe kierunki działań :

- 1. Promowanie rozwoju przedsiębiorczości oraz systemu innowacji w gospodarce regionu.**
- 2. Rozwój zasobów ludzkich w regionie poprzez inwestowanie w edukację.**
- 3. Aktywizacja osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz wspieranie integracji i reintegracji osób na rynku pracy.**
- 4. Doskonalenie usług świadczonych przez instytucje rynku pracy.**
- 5. Rozwój systemu informacji o rynku pracy.**
- 6. Wspieranie rozwiązań prozatrudnieniowych wdrażanych przez partnerów rynku pracy.**

**OPIS ZADAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA, KTÓRE BĘDĄ REALIZOWANE
W RAMACH KIERUNKÓW DZIAŁAŃ OKREŚLONYCH W REGIONALNYM PLANIE
DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA 2008 ROK.**

**Kierunek działań 1 - Promowanie rozwoju przedsiębiorczości oraz systemu innowacji
w gospodarce regionu.**

Kontekst:

Rozwój przedsiębiorczości wpływa na wzrost miejsc pracy, a szczególnie istotną rolę odgrywają małe i średnie firmy. Według stanu na koniec roku 2006 r. w województwie podkarpackim, w rejestrze REGON zarejestrowanych było 140,7 tys. podmiotów gospodarki narodowej (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie) tj. o 13,6 % więcej niż w roku 1999. Podmioty z Podkarpacia stanowiły ok. 4 % ogółu podmiotów zarejestrowanych w Polsce. W regionie dominują przedsiębiorstwa małe, dostarczające produkcji na rynki lokalne (w 2006 roku 94,7 % ogółu zarejestrowanych podmiotów to podmioty, w których pracowało 9 osób i mniej), 4,3 % stanowiły podmioty zatrudniające 10 – 49 osób, 0,8 % zatrudniające 50 – 249 osób, a tylko 0,2 % podmiotów zatrudniało 250 osób i więcej. Małe i średnie firmy w stopniu niż duże podmioty odczuwają brak kapitału, na co wpływają: wyższy koszt kredytu dla MŚP z uwagi na ich większe ryzyko bankructwa oraz trudności z zabezpieczeniem kredytu, szczególnie w przypadku małych firm oraz osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Wciąż istnieje problem związany z dostępnością specjalistycznych usług doradczych dla przedsiębiorców. Dlatego też konieczne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promocję przedsiębiorczości oraz rozwój biznesowego wsparcia (doradztwo, rozbudowa systemu funduszy poręczeniowych i pożyczkowych). Nadal mała jest jednak skłonność do współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a jednostkami naukowymi w zakresie innowacji i transferu nowych technologii, która wynika m.in. z niskiej świadomości przedsiębiorców w tym zakresie. Ważnymi działaniami będzie również budowanie sieci powiązań między przedsiębiorstwami a jednostkami naukowymi.

Zadanie 1.1 Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia

***Cel:** Wspieranie podejmowania działalności gospodarczej przez mieszkańców regionu.*

Planowane działania:

- wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) poprzez zastosowanie następujących instrumentów (jednego lub kilku):
- doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej
- przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej – o ile wszyscy udziałowcy są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności w wyniku uczestnictwa w projekcie realizowanym w ramach przedmiotowego Działania), do wysokości stanowiącej równowartość 40 tys. zł (lub 20 tys. na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej)
- wsparcie pomostowe w okresie od 6 do 12 miesięcy od dnia zarejestrowania działalności gospodarczej, obejmujące m.in. doradztwo oraz pomoc w efektywnym

wykorzystaniu dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu)

- promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez kampanie promocyjno – informacyjne
- upowszechnianie dobrych praktyk z zakresu rozwoju przedsiębiorczości

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich Działania 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 14 119 786 PLN.

Przewidywane efekty:

Podjęcie zatrudnienia lub samozatrudnienia przez osoby pozostające bez pracy, ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących obszary wiejskie, kobiet, ludzi młodych a także długotrwale bezrobotnych i o niskich kwalifikacjach. Zakłada się, że w 2008 roku 200 osób uzyska środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Wskaźniki:

- liczba osób, które uzyskały środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym:
- liczba osób w wieku 15-24 lata
- liczba osób długotrwale bezrobotnych
- liczba osób niepełnosprawnych
- liczba osób zamieszkałych na wsi
- liczba osób w wieku 50-64 lat

Zadanie 1.2 Wsparcie samozatrudnienia wśród osób bezrobotnych

Cel: *Wspieranie podejmowania przez osoby bezrobotne pracy na własny rachunek oraz zwiększanie aktywności zawodowej.*

Planowane działania:

Realizowane będą projekty skierowane na wsparcie samozatrudnienia osób bezrobotnych obejmujące:

- doradztwo indywidualne,
- wsparcie jednorazowymi środkami na podjęcie działalności gospodarczej.

Zadanie to realizowane będzie przez Powiatowe Urzędy Pracy poprzez projekty finansowane w ramach środków Funduszu Pracy. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 25 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku około 2 000 osób bezrobotnych podejmie działalność gospodarczą w wyniku otrzymania wsparcia w postaci usług doradczych oraz otrzymania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Wskaźniki:

- liczba osób, które skorzystały z usług doradczych
- liczba osób, które otrzymały wsparcie jednorazowymi środkami na podjęcie działalności gospodarczej,
- kwota środków Funduszu Pracy wydatkowana na sfinansowanie tych projektów.

Zadanie 1.3 Rozbudowa systemu funduszy pożyczkowych i poręczeniowych.

Cel: Ułatwienie przedsiębiorcom dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji.

Planowane działania:

Funkcjonujący od 2004 roku Podkarpacki Fundusz Poręczeń Kredytowych stworzył system ułatwień w dostępie do finansowania dłużnego, poprzez udzielanie poręczeń ułatwiających zaciąganie kredytów w sektorze bankowym oraz pożyczek w instytucjach pozabankowych. Działalność Funduszu przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz zachęca osoby bezrobotne do tzw. samozatrudnienia poprzez tworzenie własnej działalności gospodarczej. W 2007 roku udzielono 126 poręczeń na kwotę 14.681.626,72 PLN, co odpowiada kwocie udzielnych kredytów i pożyczek w wysokości 33.538.083,41 PLN. Fundusz ma charakter otwarty stąd też w dalszym ciągu będzie zabiegał o pozyskanie nowych udziałowców głównie w postaci jednostek samorządu terytorialnego, a także będzie zawierał kolejne umowy o współpracy z „instytucjami finansowymi” głównie bankami. W 2007 roku w Funduszu pojawiały się bezrobotne osoby niepełnosprawne, które wyrażały wolę rozpoczęcia działalności gospodarczej poprzez zaciągnięcie pożyczki z PFRON. Na 2008 rok przewidziano nową pulę środków na ten cel i Fundusz planuje nawiązanie współpracy z odpowiednimi Instytucjami Wdrażającymi w celu wystąpienia jako podmiot zabezpieczający pożyczkę. Możliwość taką dopuszcza Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 października 2007 r. w sprawie przyznania osobie niepełnosprawnej środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. Fundusz planuje przeprowadzenie „przypominającej” akcji promocyjno-marketingowej przy wykorzystaniu dostępnych mediów w tym telewizji regionalnej, dla potencjalnych klientów Funduszu, jak również spotkań informacyjno-marketingowych z przedstawicielami banków. Planujemy również uczestnictwo w spotkaniach z przedsiębiorcami organizowanymi przez banki i samorządy terytorialne.

Przewidywane efekty:

W 2008 roku Podkarpacki Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Rzeszowie planuje udzielić 140 poręczeń o łącznej wartości 17 500 000 PLN. Zakłada się, że w wyniku udzielonego wsparcia utworzonych zostanie około 260 miejsc pracy.

Wskaźniki:

- liczba udzielonych poręczeń w 2008 roku
- wartość udzielonych poręczeń
- liczba miejsc pracy powstałych w wyniku wsparcia udzielonego przez Fundusz

Zadanie 1.4 Zwiększenie transferu wiedzy między sektorem nauki, a przedsiębiorstwami regionie

Cel: Powstanie i rozwój sieci współpracy i wymiany informacji między instytucjami naukowymi, a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii.

Planowane działania:

- staże i szkolenia praktyczne dla:
 - pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych
 - pracowników naukowych (uczelni i innych jednostek naukowych) w przedsiębiorstwach

- promocja idei przedsiębiorczości akademickiej, w celu komercjalizacji wiedzy i umiejętności zespołu działającego na uczelni lub w przemyśle (firmy typu spin off lub spin out)
- szkolenia i doradztwo dla pracowników uczelni i jednostek naukowych, doktorantów, studentów i absolwentów uczelni zamierzających rozpocząć własną działalność gospodarczą typu spin off lub spin out
- tworzenie, rozwój i aktualizacja Regionalnej Strategii Innowacji (RSI) poprzez:
 - studia, analizy, ekspertyzy
 - wsparcie szkoleniowo-doradcze dla podmiotów odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie RSI
 - tworzenie i rozbudowę systemu monitorowania RSI
- wsparcie tworzenia i rozwoju sieci współpracy i wymiany informacji między instytucjami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii pomiędzy przedsiębiorstwami a instytucjami badawczo - rozwojowymi, uczelniami i innymi podmiotami na poziomie regionalnym i lokalnym, poprzez m.in.:
 - kampanie informacyjne i imprezy służące kojarzeniu partnerów i promocji transferu wiedzy i innowacji
 - rozwój systemu komunikowania się i wymiany informacji
- stypendia naukowe dla doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa

Przewidywane efekty:

Zwiększenie poziomu innowacyjności przedsiębiorstw poprzez:

- zacieśnienie i rozwój współpracy świata nauki z przedsiębiorstwami i zwiększenie transferu wiedzy między sektorem nauki a przedsiębiorstwami - objęcie do końca 2008 roku 3,42% (z wartości docelowej) pracowników przedsiębiorstw oraz pracowników naukowych stażami i szkoleniami praktycznymi;
- upowszechnienie idei przedsiębiorczości akademickiej poprzez zakładanie działalności gospodarczej typu spin-off /spin-out - szkolenia i doradztwo przygotowujące do rozpoczęcia takiej działalności – objęcie wsparciem 3,42% osób (z wartości docelowej);
- wzrost liczby doktorantów kształcących się na kierunkach uznanych za szczególnie rozwojowe - udzielanie 26 stypendiów doktoranckich;
- zapewnienie warunków do realizacji Regionalnej Strategii Innowacji - działania skierowane na jej rozwój i aktualizację, a także wzmocnienie elementów systemu wdrażania RSI (Podkarpackiej Rady Innowacyjności, Komitetu Zarządzającego, Podkarpackiego Forum Innowacyjności, Paneli Celów Strategicznych).
- powstanie i rozwój sieci współpracy i wymiany informacji między instytucjami naukowymi a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii.

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu VII Regionalne kadry gospodarki Działania 8.2 Transfer wiedzy – Podziałania 8.2.1 i 8.2.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 9 330 000 PLN.

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów w ramach ogłoszonych konkursów
- liczba osób, które otrzymały stypendia doktoranckie
- liczba projektów realizowanych w ramach współpracy i wymiany informacji pomiędzy instytucjami naukowymi, a przedsiębiorcami w zakresie innowacji i transferu technologii

Zadanie 1.5 - Promocja przedsiębiorczości – wsparcie dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw

Cel: Wspieranie zatrudnienia poprzez stymulowanie powstawania nowych mikroprzedsiębiorstw oraz zapewnienie nowopowstałym firmom pomocy w wykorzystaniu dostępnych instrumentów wsparcia.

Planowane działania:

Realizacja zadania odbywać się będzie poprzez instytucje z którymi, zawarto umowy na świadczenie usług w zakresie:

- szkoleń i doradztwa dla osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- udzielania dotacji w wysokości 20 000 PLN na zakupy inwestycyjne,
- udzielania wsparcia pomostowego w wysokości 700 PLN z przeznaczeniem na opłaty związane z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Zadanie to realizowane będzie przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. poprzez projekty finansowane w oparciu o środki dostępne w Działaniu 2.5 –Promocja przedsiębiorczości Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w ramach którego realizowane są 32 projekty. Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania zaplanowane zostały środki w kwocie 22 267 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w wyniku realizowanych projektów do końca realizacji działania:

- 2 185 osób skorzysta ze wsparcia szkoleniowo – doradczego,
- 648 osób otrzyma podstawowe wsparcie pomostowe,
- 173 osoby otrzyma przedłużone wsparcie pomostowe,
- przyznanych zostanie 631 jednorazowych dotacji inwestycyjnych.

Wskaźniki:

- liczba osób, które skorzystały z usług szkoleniowo – doradczych,
- liczba osób, które otrzymały podstawowe wsparcie pomostowe,
- liczba osób, które otrzymały przedłużone wsparcie pomostowe,
- liczba osób, którym przyznano jednorazowe dotacje inwestycyjne.

Zadanie 1.6 - Zwiększenie konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw

Cel: Zwiększenie zdolności przetrwania nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznego doradztwa oraz zwiększenie zdolności inwestycyjnych.

Planowane działania:

Wsparcie kierowane będzie do mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą krócej niż 36 miesięcy i obejmuje dwa typy projektów:

- specjalistyczne usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorstw obejmujące dofinansowanie dla projektu doradczego do 20 000 PLN (do 50% wartości projektu),
- dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw obejmujące dofinansowanie dla projektu inwestycyjnego do 200 000 PLN (do 65% wartości inwestycji).

Zadanie to realizowane będzie przez Rzeszowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. poprzez projekty finansowane w oparciu o środki dostępne w ramach Działania 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania zaplanowane zostały środki w kwocie 3 840 000 EURO.

Przewidywane efekty:

W fazie realizacji 274 umowy wniosków z których 6 dotyczy projektów na wsparcie usług doradczych. W 2008 roku przedsiębiorcy kończyć będą realizację projektów oraz składać końcowe wnioski o rozliczenie dotacji. Zakłada się, że w ramach otrzymanego wsparcia utworzonych zostanie 750 nowych miejsc pracy w mikroprzedsiębiorstwach.

Wskaźniki:

- liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznych usług doradczych w mikroprzedsiębiorstwach
- liczba mikroprzedsiębiorstw, które otrzymały dotacje inwestycyjne
- liczba utworzonych nowych miejsc pracy

Zadanie 1.7 - Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości

Cel: Wsparcie dla rozwoju istniejących przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania.

Planowane działania:

Działanie realizowane będzie m.in. poprzez następujące typy projektów:

Schemat A –Wsparcie kapitałowe funduszy

Schemat realizowany będzie m.in. poprzez wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych i pożyczkowych oraz innych instrumentów finansowego wsparcia przedsiębiorstw,

Schemat B –Bezpośrednie dotacje inwestycyjne

Schemat realizowany będzie m.in. poprzez bezpośrednie dotacje inwestycyjne w zakresie podnoszenia konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw m.in. na:

- inwestycje przede wszystkim oparte na szeroko rozumianych innowacjach i wiedzy oraz zakup patentów i nowych technologii,
- inwestycje z zakresu informatyzacji, a także zastosowania i wykorzystania technologii gospodarki elektronicznej oraz technologii informatycznych i komunikacyjnych (ICT),
- inwestycje z zakresu rozbudowy lub rozszerzenia zakresu działania przedsiębiorstwa,
- inwestycje z zakresu zmian w procesie produkcyjnym lub sposobie świadczenia usług, a także unowocześnienia wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej,
- wdrażanie wydajnych systemów zarządzania środowiskiem oraz wdrażanie i stosowanie technologii zapobiegania zanieczyszczaniu środowiska – (z wyłączeniem przedsiębiorstw, dla których minęły okresy dostosowawcze w zakresie wdrożenia i zgodności z unijnymi dyrektywami),
- inwestycje z zakresu zarządzania jakością,
- tworzenie i rozwijanie powiązań kooperacyjnych, poprzez wsparcie wspólnych inwestycji i działań marketingowych firm, a także usługi doradcze i szkoleniowe powiązane z tymi typami projektów.

Kwoty wsparcia:

Schemat A –Wsparcie kapitałowe funduszy

- minimalna kwota wsparcia - 500 tys. PLN,
- maksymalna kwota wsparcia – 10 mln PLN,

Schemat B – Bezpośrednie dotacje inwestycyjne

- minimalna kwota wsparcia - 10 tys. PLN (2,5 tys. euro),
- maksymalna kwota wsparcia :
 - mikro i małe przedsiębiorstwa – 800 tys. PLN (200 tys. euro),
 - średnie przedsiębiorstwa – 1,2 mln PLN (300 tys. euro),

- maksymalna kwota wsparcia MSP w przypadku projektów wykazujących wyższy poziom innowacyjności:
- projekty innowacyjne, w których zastosowano rozwiązania stosowane w kraju przez okresie dłuższym niż 4 lata - 2 mln PLN (500 tys. euro) ,
- projekty o wysokim potencjale innowacyjnym, w których zastosowano rozwiązania stosowane na świecie przez okres nie dłuższym niż 3 lata - 5,6 mln PLN

Zadanie to realizowane będzie przez Departament Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w ramach I osi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania zaplanowane zostały środki w kwocie 226 147 235 EURO.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w wyniku udzielonego wsparcia do 2010 roku utworzonych zostanie 456 miejsc w przedsiębiorstwach, w tym 228 miejsc pracy dla kobiet i 228 dla mężczyzn, w tym 160 miejsc pracy powstanie na obszarach wiejskich.

Wskaźniki:

- liczba utworzonych miejsc pracy w wyniku wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw, w tym:
- liczba miejsc pracy dla kobiet
- liczba miejsc pracy dla mężczyzn
- liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach wiejskich

Zadanie 1.8 - Wsparcie regionalnego systemu innowacji

Cel: Stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie oraz transferu wiedzy.

Planowane działania:

Działanie realizowane będzie m.in. poprzez następujące typy projektów:

- wspieranie tworzenia nowych lub rozwoju istniejących parków naukowo – technologicznych, parków przemysłowych, inkubatorów technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości akademickiej, centrów innowacji, centrów transferu wiedzy, centrów transferu nowoczesnych technologii wytwarzania, innowacyjnych klastrów przemysłowych, laboratoriów świadczących usługi innowacyjne dla przedsiębiorstw itp.
- wsparcie inwestycyjne na rozbudowę lub tworzenie zaplecza badawczo-rozwojowego w zakresie przedsięwzięć zgodnych z Regionalną Strategią Innowacji,
- dotacje na prowadzenie prac rozwojowych przez jednostki naukowe oraz przedsiębiorstwa zmierzające do opracowania i komercjalizacji innowacji produktowych, usługowych bądź organizacyjnych,
- budowania sieci komunikacji między gospodarką i nauką w regionie,
- wsparcie tworzenia nowych lub rozwoju istniejących sieci instytucji świadczących specjalistyczne usługi proinnowacyjne i systemów informacji dotyczących innowacyjnych potrzeb i ofert przedsiębiorców,
- dotacje na prowadzenie badań na potrzeby innowacyjności gospodarki regionu.

Zadanie to realizowane będzie przez Departament Wspierania Przedsiębiorczości Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w ramach I osi Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania zaplanowane zostały środki w kwocie 25 268 293 EURO.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że do 2010 roku złożonych zostanie 20 projektów badawczo rozwojowych oraz 14 projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, a jednostkami badawczymi a w wyniku udzielonego wsparcia do 2010 roku utworzonych zostanie 10 miejsc pracy (etatów badawczych).

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów badawczo rozwojowych
- liczba złożonych projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, a jednostkami badawczymi
- liczba utworzonych miejsc pracy (etatów badawczych)

Zadanie 1.9 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Cel: *Wzrost konkurencyjności gospodarczej, rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost zatrudnienia na obszarach wiejskich.*

Planowane działania:

Wspierane będą inwestycje związane z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających w zakresie: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych oraz komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania materiałów energetycznych z biomasy, rachunkowości i doradztwa lub usług informatycznych. Maksymalna wysokość pomocy jest uzależniona od przewidywanych w biznesplanie liczby utworzonych miejsc pracy. W przypadku 5 utworzonych miejsc pracy pomoc nie może przekroczyć 300 tys. zł, dla 3 i 4 utworzonych miejsc pracy – 200 tys. zł oraz 100 tys. zł do 2 utworzonych miejsc pracy. W przypadku przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych – 100 tys. zł.

Zadanie to będzie realizowane przez Podkarpacki Oddział Regionalnej Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. . Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania na poziomie kraju zaplanowane zostały środki w kwocie 691 160 000 EURO.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w okresie realizacji programu w latach 2007-2013 liczba wspieranych mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich regionu w wyniesie 1 500.

Wskaźniki:

- liczba mikroprzedsiębiorstw objętych wsparciem w 2008 roku
- liczba utworzonych miejsc pracy w mikroprzedsiębiorstwach

Zadanie 1.10. Promowanie działalności nierolniczej

Cel: *Promowanie dywersyfikacji działalności i tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów oraz łagodzenie skutków bezrobocia.*

Planowane działania:

Przewidziane jest wsparcie dla rolników i członków ich rodzin, którzy podejmą dodatkową działalność pozarolniczą w zakresie: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych,

usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych oraz komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania materiałów energetycznych z biomasy, rachunkowości i doradztwa lub usług informatycznych, sprzedaży hurtowej i detalicznej.

Zadanie to będzie realizowane przez Podkarpacki Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013. Na realizację tego zadania w całym okresie jego wdrażania na poziomie kraju zaplanowane zostały środki w kwocie 2 047 167 200 EURO.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w okresie realizacji programu w latach 2007-2013 liczba beneficjentów, którym będzie udzielone wsparcie wyniesie około 1000 osób.

Wskaźniki:

- liczba rolników, którzy otrzymali wsparcie w 2008 roku
- liczba utworzonych miejsc pracy w 2008 roku

Kierunek działań 2 - Rozwój zasobów ludzkich w regionie poprzez inwestowanie w edukację

Kontekst :

Według stanu na koniec 2006 roku w województwie podkarpackim odnotowano łącznie 106 361 dzieci w wieku 2-6 lat, 413 placówek wychowania przedszkolnego z tego 211 w miastach i 202 na obszarach wiejskich. Liczba dzieci w porównaniu do ilości placówek oraz miejsc w tych placówkach wyraźnie potwierdza potrzebę wsparcia jednostek wychowania przedszkolnego zwłaszcza na obszarach wiejskich. Wsparcie to przyczyni się do zwiększenia uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym, co rzutować będzie na ich pełniejszy rozwój intelektualny, emocjonalny i społeczny w dalszych latach. Natomiast pomoc stypendialna poprzez stypendia motywacyjne ułatwi dostęp do edukacji szczególnie uzdolnionym uczniom pochodzącym z obszarów wiejskich i środowisk miejskich dotkniętych ubóstwem oraz umożliwi wykorzystanie ich zdolności poprzez umożliwienie realizacji ich planów i motywowanie dalszego rozwoju. W regionie zwiększyła się w ostatnich latach liczba uczniów w szkołach ogólnokształcących i technicznych, zmniejszyła się zaś w zasadniczych szkołach zawodowych. Pomimo, iż jakość kształcenia praktycznego w obszarze szkolnictwa zawodowego jest zadowalająca, konieczne są dalsze zmiany, których celem jest podniesienie jakości kształcenia tego typu placówek. Zachodzi więc konieczność większego zaangażowania pracodawców w proces przygotowania programów dydaktycznych realizowanych w szkołach. Współpraca ta określa umiejętności i kompetencje przyszłych pracowników, a w wymiarze zasobów materialnych, określa udostępnienie nowoczesnych stanowisk pracy i nowoczesnych środków nauczania w ramach praktyk zawodowych. Istotne staje się również planowanie i realizacja długofalowych działań zmierzających do poprawy wykształcenia społeczeństwa w regionie. Kluczowe staje się tu upowszechnienie idei kształcenia przez całe życie - zarówno w formach szkolnych jak i pozaszkolnych. Dlatego też niezbędne jest wyposażenie placówek kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego w stanowiska do praktycznej nauki zawodu, umożliwiające podniesienie jakości oraz rozszerzenie oferty świadczonych usług, zwłaszcza w zakresie sprzętu niezbędnego do nauki w zawodach kluczowych dla regionu. Konieczne jest również stałe dostosowanie kwalifikacji nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodów oraz kadr administracyjnych instytucji systemu oświaty do wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionu, zmianą kierunku kształcenia,

zapotrzebowaniem na nowe kwalifikacje oraz zmieniającą się sytuacją demograficzną systemu oświaty. Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw województwa podkarpackiego wymaga zapewnienia wysokokwalifikowanych kadr, w tym kadr zarządzających, jak również promowania współpracy przedsiębiorstw z sektorem nauki. Konieczne jest zatem stworzenie pracodawcom możliwości i opłacalności inwestowania w kapitał ludzki, podnoszenia oraz aktualizowania kwalifikacji i umiejętności kadry pracowniczej oraz tworzenie korzystnego klimatu dialogu i partnerstwa w rozwiązywaniu problemów rynku pracy.

Zadanie 2.1 Tworzenie oraz wsparcie istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego

Cel: *Zapewnienie wczesnego dostępu do edukacji przedszkolnej oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci na obszarach wiejskich.*

Planowane działania:

- tworzenie ośrodków wychowania przedszkolnego (w tym również realizacja alternatywnych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich)
- wsparcie istniejących przedszkoli przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym np.: dłuższe godziny pracy przedszkoli, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie personelu
- opracowanie i realizacja kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty – Podziałania 9.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 2 108 439 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku w wyniku realizowanych projektów wsparcie uzyska około 20 ośrodków wychowania przedszkolnego.

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów w ramach ogłoszonych konkursów
- liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie

Zadanie 2.2 Tworzenie programów rozwojowych dla szkół i placówek edukacyjnych

Cel: *Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszenie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości kształcenia*

Planowane działania:

- dodatkowe zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnej w trakcie procesu kształcenia
- doradztwo i opiekę pedagogiczno – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np.: wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym)

- programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki
- dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo – matematycznych
- rozszerzenie oferty szkół o zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno-zawodowym, informowaniem uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery)
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne
- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty – Podziałania 9.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 4 239 171 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku w wyniku realizowanych projektów w 100 szkołach (podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne) realizowane będą projekty rozwojowe.

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów w ramach ogłoszonych konkursów
- liczba szkół w których wdrażane będą projekty rozwojowe, w tym:
- na obszarach wiejskich i w miastach

Zadanie 2.3 Wsparcie finansowe uczniów szczególnie uzdolnionych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej

Cel: Utrzymanie wysokiego poziomu nauki wśród uczniów oraz zmotywowanie ich do edukacji w kierunkach uznanych za kluczowe dla regionu.

Planowane działania:

W ramach projektu realizowane będą regionalne programy pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i technicznych), których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym. Instytucja Pośrednicząca opracuje „Szczegółowe warunki przyznawania stypendiów” - regulamin, który zawierać będzie szczegółowe informacje na temat warunków uprawniających uczniów do wsparcia finansowego, zasad i trybu wypłaty stypendiów, roli opiekuna stypendysty oraz innych zagadnień potwierdzających motywacyjny charakter pomocy stypendialnej. Zadania to realizowane będzie w ramach projektu własnego Instytucji Pośredniczącej - Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie Instytucja Pośrednicząca jako operator wsparcia stypendialnego będzie przyjmował kandydatury uczniów, przygotowywał i zatwierdzał wniosek o przyznanie stypendiów oraz wypłacał pomoc stypendialną.

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty – Podziałania 9.1.3 Programu

Operacyjnego Kapitał Ludzki. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 281 606 PLN.

Przewidywane efekty:

W ramach programu pomocy stypendialnej planuje się objąć wsparciem 100 uczniów przez okres 8 miesięcy od 1 stycznia 2008r. do 31 sierpnia 2008r. Miesięczna wysokość stypendium wyniesie 290,00 PLN (w okresie 8 miesięcy wsparcie na jednego ucznia wynosić będzie 2 320,00 PLN). Przewidziano także wynagrodzenie dla 99 nauczycieli/opiekunów stypendystów. Instytucja Pośrednicząca podpisze również umowę z nauczycielem/opiekunem stypendysty, która określi wysokość jednorazowego wynagrodzenia dla nauczyciela w kwocie 500,00 PLN wypłacanego na koniec okresu sprawozdawczego. W wyniku realizacji projektu:

- opracowanych zostanie 100 zindywidualizowanych i nowatorskich programów rozwoju edukacyjnego oraz systemu indywidualnej oceny realizacji i postępów uczniów szczególnie uzdolnionych
- 99 nauczycieli przygotowanych zostanie do indywidualnej, niestandardowej pracy z uczniami szczególnie uzdolnionymi w określonych przedmiotach nauczania.

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów w ramach ogłoszonych konkursów
- liczba uczniów objętych programem stypendialnym
- liczba nauczycieli zaangażowanych we wdrażanie programów stypendialnych

Zadanie 2.4 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego

Cel: Dostosowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnych i regionalnego rynku pracy.

Planowane działania:

Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie wyrównania dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące:

- dodatkowe zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównanie dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia
- doradztwo i opiekę pedagogiczno – psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym)
- dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych
- efektywne programy doradztwa edukacyjno-zawodowego
- modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (wprowadzanie nowych kierunków kształcenia, modyfikacja programów nauczania na kierunkach istniejących)
- współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służącą podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmocnienia ich zdolności do zatrudnienia (w tym zwłaszcza w zakresie praktycznych form nauczania – staże i praktyki)

- wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym podręczniki szkolne) zapewniające wysoką jakość kształcenia
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne
- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 4 423 927 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku złożonych zostanie 15 wniosków o dofinansowanie obejmujących około 16 szkół i placówek kształcenia zawodowego wdrażających programy rozwojowe, a 10 szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe nawiąże współpracę z przedsiębiorstwami.

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów w ramach ogłoszonych konkursów
- liczba szkół i placówek oświatowych w których wdrażane będą projekty rozwojowe
- liczba szkół i placówek oświatowych, które nawiązały współpracę z pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego

Zadanie 2.4 Upowszechnienie kształcenia ustawicznego

Cel: *Uzupełnienie lub podwyższenie wykształcenia oraz kwalifikacji ogólnych i zawodowych mieszkańców regionu.*

Planowane działania:

- kampanie informacyjne w zakresie: korzyści płynących z formalnego podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy w tym zakresie
- programy formalnego kształcenia ustawicznego skierowane do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych
- programy formalnego potwierdzenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenie posiadanych kwalifikacji)
- usługi doradcze w zakresie wyboru ścieżki kształcenia (lub uzupełnienia wykształcenia i kwalifikacji formalnych) w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy
- wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego ukierunkowane na:
 - monitorowanie potrzeb oraz rozszerzenie lub dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy
 - podwyższenie jakości oferty edukacyjnej w tym również ubieganie się o akredytację kuratora oświaty
 - rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego w tym również w formie e-learningu

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.3 Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 1 627 421 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku w ramach realizowanych projektów 800 osób dorosłych w wieku 25-64 lata uczestniczyć będzie w różnych formach kształcenia ustawicznego

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów w ramach ogłoszonych konkursów
- liczba osób uczestniczących w różnych formach kształcenia ustawicznego w 2008 roku

Zadanie 2.5 Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej

Cel: *Podniesienie jakości kształcenia w regionie poprzez zapewnienie wysoko wykwalifikowanych kadr systemu oświaty*

Planowane działania:

- studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnych z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć)
- studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu
- studia wyższe dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia
- studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej
- programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych)

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działania 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 1 373 952 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku w ramach realizowanych projektów 1000 nauczycieli będzie uczestniczyć w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach w tym:

- 900 nauczycieli z obszarów wiejskich
- 80 nauczycieli kształcenia zawodowego

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów w ramach ogłoszonych konkursów
- liczba nauczycieli uczestniczących w doskonaleniu zawodowym, w tym:
- nauczycieli z obszarów wiejskich
- nauczycieli kształcenia zawodowego

Zadanie 3.5 – Doskonalenie zawodowe pracowników systemu oświaty

Cel: Dostosowywanie kwalifikacji do potrzeb zmieniającego się rynku pracy poprzez doskonalenie zawodowe kadry szkół i placówek oświatowych.

Planowane działania:

Realizowane projekty obejmować będą doskonalenie kwalifikacji kadry kierowniczej, nauczycieli oraz pracowników szkół i placówek oświatowych poprzez kursy doskonalące, kursy kwalifikacyjne i studia podyplomowe oraz formy warsztatowe. Zadanie to realizowane będzie przez Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie w ramach działalności statutowej (formy odpłatne) oraz w oparciu o środki z Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Przewidywane efekty:

Dostosowywanie oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych do potrzeb zmieniającego się rynku pracy. Zakłada się że w 2008 roku z różnych form doskonalenia i dokształcania oświatowej kadry kierowniczej, nauczycieli oraz pracowników szkół i placówek oświatowych skorzysta około 15 000 osób.

Wskaźniki:

- liczba osób, które uczestniczyły w kursach doskonalących w 2008 roku
- liczba osób, które uczestniczyły w formach warsztatowych w 2008 roku
- liczba osób, które uczestniczyły w studiach podyplomowych w 2008 roku

Zadanie 2.7 Rozwój zawodowy kadr i przedsiębiorstw w regionie

Cel: Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób pracujących poprzez ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo.

Planowane działania:

- ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy, zarządzania BHP, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych
- doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (MMŚP), w tym dla osób samozatrudnionych, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości (z wyłączeniem doradztwa związanego z procesami inwestycyjnymi)
- szkolenia skierowane do osób zatrudnionych o niskich kwalifikacjach lub innych dorosłych osób pracujących, które z własnej inicjatywy są zainteresowane nabyciem nowych, uzupełnianiem lub podwyższaniem kwalifikacji i umiejętności (z wyłączeniem kształcenia formalnego oraz z wyłączeniem osób zarejestrowanych jako poszukujący pracy)

Zadanie to realizowane będzie w ramach Priorytetu VIII Regionalne kadry gospodarki Działania 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie – Podziałania 8.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 8 100 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku w ramach realizowanych projektów 760 przedsiębiorstw zostanie objętych wsparciem w ramach projektów szkoleniowych, 501 osób pracujących uczestniczyć będzie w projektach szkoleniowych, w tym 103 osoby pracujące powyżej 50 roku życia.

Wskaźniki:

- liczba złożonych projektów w ramach ogłoszonych konkursów
- liczba przedsięwzięć objętych wsparciem w ramach projektów szkoleniowych
- liczba osób pracujących uczestniczących w szkoleniach, w tym
- liczba osób powyżej 50 lat

Kierunek działań 3 - Aktywizacja osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz wspieranie integracji i reintegracji osób na rynku pracy.

Kontekst :

Pomimo notowania w ostatnich latach wyraźnych spadkowych tendencji rejestrowanego bezrobocia w województwie podkarpackim analizy rynku pracy wskazują na występowanie tendencji które w niekorzystny sposób wpływają na sytuację na rynku pracy. Należą do nich :

- wysoki odsetek bezrobotnych ludzi młodych (18–34 lata)
Wśród zarejestrowanych bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowiły zawsze osoby w wieku 25 do 34 lat, drugą natomiast osoby w wieku 18 do 24 lat. Od kilku lat można zaobserwować nieznaczny spadek w obu tych kategoriach. Na koniec grudnia 2007 r. stanowili oni 52,3% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych),
- duży odsetek kobiet wśród bezrobotnych ogółem
Ponad połowa ogółu bezrobotnych to kobiety, a tempo spadku bezrobocia wśród kobiet jest niższe niż mężczyzn. Na koniec grudnia 2007 r. bezrobotne kobiety stanowiły 57,8 % (tj. 73 127 osób) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Tradycyjnie już sytuacja kobiet na rynku pracy jest bardziej niekorzystna niż mężczyzn.
- znaczny udział wśród ogółu bezrobotnych osób o niskim poziomie kwalifikacji
Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej stanowią od kilku lat prawie 2/3 ogółu bezrobotnych. Na koniec IV kwartału 2007 r. stanowili oni 58,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Osoby posiadające niskie kwalifikacje zawodowe pozostają również najdłużej w rejestrach powiatowych urzędów pracy,
- bezrobocie długotrwałe
W województwie utrzymuje się bardzo wysoki i ciągle rosnący odsetek osób pozostających w rejestrach urzędów pracy ponad 12 miesięcy (52,8% w grudniu 2007 r.), w tym 38% oczekuje na pracę powyżej 24 miesięcy.

Niepokojący jest fakt, iż wiele osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy spełnia jednocześnie więcej niż jedno z wyżej wymienionych kryteriów. Taka sytuacja wymaga podejścia kompleksowego ukierunkowanego na ich aktywizację społeczno – zawodową. Trudności z uzyskaniem pracy i poruszaniem się na rynku pracy mają również osoby mniej mobilne zawodowo w przedziale wiekowym powyżej 50 lat, które stanowią 14,6% ogółu bezrobotnych – jest to mniejsza grupa osób wśród bezrobotnych lecz liczba ta ciągle wzrasta, a także osoby niepełnosprawne chcące podjąć zatrudnienie na otwartym rynku pracy (2 744 osoby niepełnosprawne poszukuje zatrudnienia poprzez urzędy pracy województwa podkarpackiego). Niski poziom wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych przekłada się na wysokie nie rejestrowane bezrobocie, w tej grupie, a wysoki wskaźnik bierności zawodowej osób niepełnosprawnych (blisko 80%) plasuje te osoby po stronie konsumentów świadczeń społecznych. Osoby takie traktowane są, jako mniej atrakcyjni kandydaci do pracy, głównie ze względu na relatywnie niższy poziom ich kwalifikacji, niejednokrotnie izolację społeczną jakiej doświadczają, skutkującą niższą motywacją do pracy. Grupą wyjątkowo narażoną na negatywne skutki bezrobocia jest młodzież z powodu

często braku jakichkolwiek kontaktu z pracą zarobkową po ukończeniu szkoły a co za tym idzie niebezpieczeństwo ubytków nabytej w trakcie edukacji szkolnej wiedzy i umiejętności. Grozi jej ponadto ryzyko dziedziczenia bezrobocia i korzystania tylko z pomocy finansowej państwa. Sytuacja taka pogłębia frustrację tych grup młodzieży, często implikuje zachowania destrukcyjne, patologiczne oraz popadanie w uzależnienia. Niezbędne są, zatem oddziaływania wychowawcze, które będą koncentrować się wokół wspierania młodych osób w usamodzielnieniu się i uzyskaniu wykształcenia zawodowego o kierunku zgodnym z potrzebami rynku pracy.

Zadanie 3.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych znajdujących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Cel: *Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.*

Planowane działania:

Wsparcie kierowane będzie do: osób pozostających bez zatrudnienia (w tym osoby zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy), w szczególności osoby należące do jednej lub kilku z poniższych grup docelowych:

- osoby pozostające bez zatrudnienia przez co najmniej 12 kolejnych miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat,
- kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci),
- osoby do 25 roku życia,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby po 45 roku życia,
- osoby pozostające bez zatrudnienia zamieszkujące w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w zawodach pozarolniczych.

Zostaną oni objęci takimi formami aktywizacji, jak:

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania,
- warsztaty oraz szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych,
- wsparcie psychologiczne – doradcze dla osób wchodzących i powracających na rynek pracy,
- programy aktywizacji zawodowej obejmujących jedną lub kilka form wsparcia, połączonych z możliwością zapewnienia opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi,
- pośrednictwo pracy,
- staże/praktyki zawodowe,
- szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych,
- subsydiowanie zatrudnienia,
- wspieranie wolontariatu jako etapu przygotowującego do podjęcia zatrudnienia m.in. poprzez zapewnianie wsparcia szkoleniowego i doradczego dla wolontariusza,
- wspieranie inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej (regionalnej i międzyregionalnej) poprzez dofinansowanie przejazdów z miejsca zamieszkania do miejsca pracy oraz zwrot kosztów zakwaterowania,
- upowszechnianie i promocja alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia oraz metod organizacji pracy (w tym m.in. telepraca, praca w niepełnym wymiarze czasu pracy, praca rotacyjna),

- przyznania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanego z podjęciem działalności gospodarczej,
- doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach prac interwencyjnych.

Zadanie to realizowane będzie przez powiatowe urzędy pracy ze środków Funduszu Pracy oraz w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich Działanie 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie - Poddziałanie 6.1.1 Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy i Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 91 578 225 PLN. W dyspozycji powiatowych urzędów pracy są również środki Funduszu Pracy przyznane w 2008 roku w ramach algorytmu w kwocie 84 211 300 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku w wyniku działań aktywizujących realizowanych przez powiatowe urzędy pracy pracę podejmie:

- 25 000 bezrobotnych ludzi młodych, w tym zatrudnienie subsydiowane 4 000 osób,
- 35 000 bezrobotnych kobiet,
- 12 000 osób bez kwalifikacji zawodowych, w tym 4500 osób skierowanych zostanie na przygotowanie zawodowe u pracodawcy,
- 32 000 osób długotrwale bezrobotnych, w tym 6 500 podejmie zatrudnienie subsydiowane.
- 2 200 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, w tym 600 osób podejmie zatrudnienie subsydiowane.

Przewiduje się, że w 2008 roku udział w projektach w ramach Działania 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie weźmie 3990 osób, w tym 1005 osób w wieku 15-24 lata, 281 osób długotrwale bezrobotnych, 113 bezrobotnych osób niepełnosprawnych, 500 osób powyżej 50 roku życia. Indywidualny Planem Działania objętych zostanie 1199 osób.

Wskaźniki:

- liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które podjęły pracę w 2008 roku
- liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które podjęły zatrudnienie subsydiowane w 2008 roku
- liczba osób objętych aktywizacją w 2008 roku w ramach Działania 6.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej

Zadanie 3.2 - Aktywizacja młodzieży narażonej na społeczną marginalizację

Cel: *Rozwój systemów wsparcia dla młodzieży zagrożonej społeczną marginalizacją oraz jej integracja ze środowiskiem społecznym i zawodowym.*

Planowane działania:

Projekty ukierunkowane na integrację młodzieży z rynkiem pracy i środowiskiem społecznym obejmować będą:

- grupowe treningi i warsztaty psychologiczne,
- indywidualne konsultacje z psychologiem,
- zajęcia grupowe z doradcą zawodowym,
- indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym,

- zajęcia ze specjalistami (lekarz dla kategorii A1 i C, prawnik dla kategorii A2 i B),
- kursy zawodowe dla kategorii A2 i B,
- kursy językowe,
- kursy prawa jazdy kat. B dla beneficjentów z kategorii A2, B, C (wsparcie planowane tylko dla części osób z tych grup),
- kursy komputerowe – ECDL; na poziomie podstawowym dla kategorii beneficjentów A1 i C oraz zaawansowany dla kategorii beneficjentów z grup A2 i B,
- staże zawodowe dla kategorii B i C (dla części beneficjentów),
- zagraniczne praktyki zawodowe dla części osób z kategorii C ,
- wsparcie edukacyjne w postaci zajęć wyrównawczych z przedmiotów szkolnych dla kategorii A1 i C

Działania te realizowane będą przez Podkarpacką Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy w ramach projektu systemowego „*Szkolenie - -Praktyka – Zatrudnienie - Rozwój*”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego określonego w działaniu 1.3.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2 013. Zakładane koszty realizacji projektu w skali kraju to 22 856 200 PLN.

W ramach projektu Aktywizacja Społeczna Młodzieży OHP realizowane będą następujące działania :

- obóz zimowy dla Liderów Działalności Samorządowej,
- Regionalne Spotkanie Młodzieży Aktywnej z województw: podkarpackiego, lubelskiego i świętokrzyskiego,
- spotkania Wojewódzkiego Klubu Aktywnych,
- wojewódzkie eliminacje konkursu „Aktywność- dobry wybór”,
- spotkania w Ramach Klubu Absolwenta,
- edukacja obywatelska, ekologiczna, europejska i międzykulturowa (realizowana w ramach programów wychowawczych)

Projekt ten będzie realizowany przez Podkarpacką Wojewódzką Komendę Ochotniczych Hufców Pracy w ramach środków Budżetu Państwa w kwocie 20 300 PLN.

Przewidywane efekty:

W ramach projektu systemowego „*Szkolenie - -Praktyka – Zatrudnienie - Rozwój*” zakłada się objęcie wsparciem około. 3000 młodzieży w skali całego kraju

Projekt umożliwi również :

- zdobycie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych przez beneficjentów projektu,
- zdobycie umiejętności poruszania się po rynku pracy;
- zdobycie podstawowego doświadczenia zawodowego wśród uczestników projektu podczas staży i praktyk.

Projekt Aktywizacja Społeczna Młodzieży OHP jest ukierunkowany na:

- nabycie umiejętności społecznych uczestników w zakresie komunikacji, asertywności, rozwiązywania konfliktów,
- przejawianie postaw aktywnych wobec własnego życia,
- znalezienie zatrudnienia przez najbardziej aktywnych uczestników,
- eliminację poczucia osamotnienia, „wyalienowania” absolwentów OHP ze społeczeństwa i łatwiejsze wejście w dorosłe życie,
- nabycie umiejętności korzystania z praw i wywiązywania się z obowiązków obywatela Polski i Europy,
- nabycie umiejętności odnalezienia się w zmieniającej się Polsce i Europie.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów w 2008 roku
- liczba osób, które podjęły prace po zakończeniu udziału w projekcie w 2008 roku
- liczba osób pozytywnie oceniających otrzymane wsparcie

Zadanie 3.3 - Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Cel: *Poprawa zdolności do uzyskania zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.*

Planowane działania:

Projekty zmierzające do integracji osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy oraz innych usług zwiększających aktywność zawodową tych osób obejmować będą:

- przyznanie dofinansowania do opłat za naukę, zakwaterowania, dojazdów, związanych z dostępem do Internetu (instalacja i abonament), uczestnictwem w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej lub psychicznej, zakupem przedmiotów ułatwiających lub umożliwiających naukę, w tym komputerowych programów edukacyjnych, wyjazdami organizowanymi w ramach zajęć szkolnych w ramach programu Student II,
- udzielenie pomocy absolwentowi skierowanemu na staż przez powiatowy urząd pracy, umożliwienie odbycia stażu u pracodawcy, w formie dofinansowania będącego świadczeniem na rehabilitację zawodową, przyznania doradcy zawodowemu premii za wykonywanie dodatkowych czynności, w wysokości do 10% najniższego wynagrodzenia (za każdego stażystę objętego opieką), pomoc pracodawcy uczestniczącemu w programie w wysokości stanowiącej iloczyn liczby miesięcy odbytego stażu i kwoty stanowiącej do 20% najniższego wynagrodzenia, obowiązującego w dniu 1 stycznia roku, w którym rozpoczęto staż - jeśli stażysta jest osobą o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo absolwentem szkoły specjalnej, natomiast do 10% najniższego wynagrodzenia jeśli stażysta jest osobą o lekkim stopniu niepełnosprawności w ramach programu Junior,
- dofinansowanie zakupu podstawowego sprzętu komputerowego, elektronicznego i oprogramowania oraz poszczególnych elementów służących jego uzasadnionej rozbudowie, zakupu specjalistycznego sprzętu komputerowego, elektronicznego i oprogramowania oraz poszczególnych elementów służących jego uzasadnionej rozbudowie, zakupu specjalistycznych elektronicznych urządzeń brajlowskich oraz poszczególnych elementów służących ich uzasadnionej rozbudowie, zakupu urządzeń lektorskich, sfinansowania szkolenia komputerowego w zakresie podstawowej obsługi nabytego w ramach programu sprzętu i oprogramowania w ramach programu komputer dla Homera,
- dofinansowanie zakupu sprzętu komputerowego oraz zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym w ramach programu Pegaz,
- dofinansowanie zakupu samochodu osobowego, dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania samochodu osobowego, dofinansowanie kosztów uzyskania prawa jazdy kategorii B w ramach programu Sprawny Dojazd.

Zadanie te realizowane będzie przez Oddział Podkarpacki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Na realizację tych zadań zaplanowane zostały środki w kwocie 13 806 378 PLN.

Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych realizowana będzie również poprzez dofinansowanie kosztów utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Żyrakowskiej oraz kosztów działalności usługowo-rehabilitacyjnej Zakładów Aktywności

Zawodowej w Rymanowie Zdroju, Nowej Sarzynie, Jarosławiu, Woli Dalszej (Gmina Łańcut), Woli Rafałowskiej (Gmina Chmielnik) oraz w Maliniu (Gmina Tuszów Narodowy). Dofinansowanie kosztów działalności obsługowo-rehabilitacyjnej Zakładu Aktywności Zawodowej w:

- w Rymanowie Zdroju – 670 880 PLN - środki PFRON przekazane Województwu,
- w Nowej Sarzynie- 603 792 PLN - środki PFRON przekazane Województwu,
- w Jarosławiu- 503 159 PLN - środki PFRON przekazane Województwu,
- w Maliniu – 536 704 PLN- środki PFRON przekazane Województwu,
- w Woli Rafałowskiej- 503 143 PLN - środki PFRON przekazane Województwu,
- w Woli Dalszej – 536 704 PLN - środki PFRON przekazane Województwu,

Dofinansowanie kosztów utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej w Woli Żyrakowskiej – 915 752 PLN -środki PFRON przekazane Województwu.

Zadanie to realizowane będzie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Przewidywane efekty:

Efektem projektów realizowanych przez Oddział Podkarpacki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będzie:

- wyrównanie szans w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne oraz przygotowanie osób niepełnosprawnych, poprzez stałe podwyższanie kwalifikacji, do rywalizacji o zatrudnienie na otwartym rynku pracy w ramach programu Student II,
- zwiększenie możliwości zawodowych bezrobotnych absolwentów oraz stworzenie szansy zatrudnienia i zdobycia doświadczenia zawodowego w ramach odbywanego stażu. Program ułatwi też jego uczestnikom skuteczne zaprezentowanie się ewentualnemu przyszłemu pracodawcy, co w konsekwencji powinno przyczynić się do stworzenia miejsc pracy dla niepełnosprawnych absolwentów. Efektem towarzyszącym realizacji programu będzie przełamanie barier psychologicznych pracodawców, związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych w ramach programu Junior,
- pokonanie przez osoby niewidome i słabowidzące bariery dostępu do informacji, co umożliwi pomoc finansowa w zakupie podstawowego i specjalistycznego sprzętu elektronicznego i komputerowego wraz z oprogramowaniem oraz w zdobycie umiejętności właściwego jego wykorzystania w ramach programu Komputer dla Homera,
- ułatwienie kolejnej grupie osób niepełnosprawnych nabycia własnego sprzętu komputerowego oraz środka transportu, jakim jest wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym w ramach programu Pegaz,
- ułatwienie swobodnego poruszania i przemieszczania się poprzez likwidację barier transportowych utrudniających im funkcjonowanie w życiu zawodowym i społecznym oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do wszechstronnej rehabilitacji w ramach programu Sprawny Dojazd.

Poprzez projekty utworzenia dofinansowania kosztów funkcjonowania Zakładów Aktywności Zawodowej przewiduje się utrzymanie zatrudnienia 200 osób niepełnosprawnych ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz z umiarkowanym, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, z terenu Nowej Sarzyny, Rymanowa Zdroju, Jarosławia, Malinia, Woli Rafałowskiej, Woli Dalszej i okolic. Utworzenie stanowisk pracy dla 22 osób niepełnosprawnych z terenu Woli Żyrakowskiej i okolic. Niewymiernymi efektami realizowanych działań będzie podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania aspiracji osób niepełnosprawnych do trwałej integracji na

otwartym rynku pracy, a także zmiany postaw społecznych wobec niepełnosprawności, głównie w środowisku pracy.

Wskaźniki:

- liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały wsparcie w ramach realizowanych projektów
- liczba utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- liczba utworzonych i dofinansowanych Zakładów Aktywności Zawodowej

Zadanie 3.4 - Integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel: Ograniczanie zjawiska marginalizacji społecznej oraz stworzenie szansy na integrację społeczną i zawodową osób narażonych na wykluczenie społeczne.

Planowane działania:

Rozwój form aktywnej integracji poprzez kontrakty socjalne, (w tym: indywidualne programy wychodzenia z bezdomności), programy aktywności lokalnej obejmujące:

- wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez zatrudnienie socjalne, szkolenia, oraz zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy,
- usługi o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym i społecznym, których celem jest wsparcie mobilności na rynku pracy pozwalające na przezwyciężenie indywidualnych barier w powrocie na rynek pracy,
- rozwój nowych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego umożliwiających integrację zawodową i społeczną osobom ze specyficznymi trudnościami na rynku pracy;
- upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej w regionie (wzmocnienie kadrowe służb pomocy społecznej).

Działania te realizowane będą w ramach projektów systemowych realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej w Działaniu 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji - Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 15 000 000 PLN.

Wspieranie i rozwój form aktywnej integracji poprzez kontrakty socjalne, (indywidualne programy integracji uchodźców, osób ubiegających się o status uchodźcy, osób z pobytem tolerowanym, posiadających zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony, oraz indywidualne programy usamodzielnienia osób opuszczających rodziny zastępcze czy placówki opiekuńczo-wychowawcze) oraz programy aktywności lokalnej obejmujące:

- wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez zatrudnienie socjalne, szkolenia, oraz zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy,
- usługi o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym i społecznym, których celem jest wsparcie mobilności na rynku pracy pozwalające na przezwyciężenie indywidualnych barier w powrocie na rynek pracy,
- rozwój nowych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego umożliwiających integrację zawodową i społeczną osobom ze specyficznymi trudnościami na rynku pracy;

- wsparcie działań na rzecz aktywnej integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (w tym rozwoju działań aktywizacyjnych warsztatów terapii zajęciowej);
- upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej w regionie (wzmocnienie kadrowe służb pomocy społecznej).

Działania te realizowane będą w ramach projektów systemowych realizowanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie w Działaniu 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji - Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 3 150 000 PLN.

W ramach działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowane będzie:

- wsparcie (m.in. prawne, organizacyjne, szkoleniowe i finansowe) dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza);
- kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- staże i zatrudnienie subsydiowane osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w organizacjach pozarządowych oraz spółdzielniach socjalnych połączone z zajęciami reintegracji zawodowej i społecznej;
- poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem i ich otoczenia;
- rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji lokalnej, animacji lokalnej, streetworkingu, couchingu, treningu pracy);
- rozwój usług społecznych przezwyciężających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy;
- rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy;
- wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne w tym zaburzone psychicznie;
- promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe), połączonych z realizacją zadań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej;
- organizowanie akcji i kampanii promocyjno – informacyjnych m.in. z zakresu równości szans, mobilności i elastyczności zawodowej, promowania postaw aktywnych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno - społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym;
- prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz z zakresu integracji i polityki społecznej w regionie (w tym działań mających na celu przygotowanie

i wdrażanie gminnych lub powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych)

Działania te realizowane będą w ramach projektów przewidzianych w Działaniu 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej - Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 2 000 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w ramach realizowanych projektów w 2008 roku 3 840 klientów instytucji pomocy społecznej zakończy udział w projektach dotyczących aktywnej integracji, w tym 2 793 osoby z terenów wiejskich. Kontraktami socjalnymi objętych zostanie 2 802 osoby, 842 osoby zagrożone wykluczeniem społecznym zakończy udział w projektach obejmujących działania aktywizujące.

Wskaźniki:

- liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach w 2008 roku, w tym:
- osób z obszarów wiejskich,
- liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w 2008 roku,
- liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projektach w 2008 roku

Zadanie 3.5 - Wspieranie spółdzielczości socjalnej

***Cel:** Promocja oraz tworzenie warunków do rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej na terenie województwa podkarpackiego.*

Planowane działania:

W ramach projektu „Ośrodek Wsparcia Spółdzielni Socjalnych Rzeszów” Rzeszowska Agencja rozwoju Regionalnego S.A. realizować będzie:

- doradztwo skierowane do osób chcących założyć spółdzielnię socjalną oraz funkcjonujących w istniejących spółdzielniach socjalnych,
- udzielanie wsparcia finansowego poprzez poręczenia, pożyczki i granty dla spółdzielni socjalnych,
- kampanie edukacyjno-informacyjne na terenie województwa podkarpackiego oraz świętokrzyskiego dotyczące możliwości ubiegania się przez spółdzielnie socjalne o środki finansowe na powstanie i rozwój działalności.

Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki przekazane z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w kwocie 110 000 PLN.

Przewidywane efekty:

W ramach projektu „Ośrodek Wsparcia Spółdzielni Socjalnych Rzeszów” Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. udzieli wsparcia na kwotę 50 000 PLN dla istniejących i nowych spółdzielni socjalnych, świadczyć będzie usługi doradcze oraz zorganizuje 17 spotkań w ramach kampanii edukacyjno-informacyjnej.

Wskaźniki:

- liczba spółdzielni socjalnych, które otrzymały wsparcie w 2008 roku,
- liczba osób objętych usługami doradczymi w 2008 roku
- liczba spotkań edukacyjno-informacyjnych

Kierunek działań 4 - Doskonalenie usług świadczonych przez instytucje rynku pracy

Kontekst:

Pracownicy publicznych służb zatrudnienia realizując zadania określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stoją wobec konieczności ciągłego uzupełniania wiedzy i umiejętności przydatnych w kontekście wprowadzania nowych instrumentów, metod i programów łagodzenia skutków bezrobocia przy wykorzystaniu programów sektorowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego. Stałe podnoszenie kwalifikacji wpływa na poziom sprawności w wykonywaniu zadań oraz na zwiększenie elastyczności pracowników w podejściu do zdobycia przez nich nowych, niezbędnych umiejętności. W sytuacji zmieniających się uwarunkowań rynku pracy, a przede wszystkim stale rosnących wymagań pracodawców w stosunku do pracobiorców stałej modyfikacji i rozszerzania wymaga oferta usług poradnictwa zawodowego. Pracodawcy wymagają od kandydatów do pracy wykonywania wielu zadań w obrębie jednego stanowiska pracy, umiejętności szybkiego uczenia się, podejmowania szybkich efektywnych decyzji, umiejętności pracy w zespole, wysokiej motywacji oraz gotowości do przyjmowania odpowiedzialności. Konieczna jest więc elastyczność w dostosowywaniu się do wymagań i potrzeb pracodawców, a więc zdobycie wielu różnych umiejętności zawodowych. Właściwe, fachowe przygotowanie człowieka, do wyboru zawodu i adekwatnej ścieżki kształcenia, warunkuje uzyskanie niezbędnych kwalifikacji, może mu zapewnić ową elastyczność i atrakcyjność. Zapewnienie skutecznej pomocy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy wymaga szerszego włączenia partnerów społecznych do działań na rzecz promocji zatrudnienia, a w szczególności pomocy osobom bezrobotnym w znalezieniu zatrudnienia. Sprzyja temu rozwijanie współpracy publicznych służb zatrudnienia z innymi instytucjami rynku pracy, w tym w szczególności z agencjami zatrudnienia. W sytuacji, gdy kolejne kraje Europejskiego Obszaru Gospodarczego otwierają swoje rynki pracy dla polskich pracowników niezbędne jest poszerzanie zakresu dostępności osób zainteresowanych podejmowaniem pracy za granicą do informacji o możliwościach, jakie w tym zakresie stwarza sieć EURES. Dotyczy to zarówno przekazywania im informacji o możliwościach samodzielnego poszukiwania pracy za pomocą sieci EURES, jak i o prowadzonych rekrutacjach.

Zadanie 4.1 – Doskonalenie kwalifikacji pracowników instytucji rynku pracy

Cel: *Podnoszenie jakości świadczonych usług świadczonych przez pracowników instytucji rynku pracy oraz dostosowywanie ich do potrzeb i oczekiwań klientów.*

Planowane działania:

Realizowane będą projekty służące wzmocnieniu i rozwojowi publicznych służb zatrudnienia w regionie, m.in. poprzez szkolenia, doradztwo, badania rynku pracy, w tym:

- upowszechnianie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego w regionie, m.in. poprzez dofinansowanie zatrudnienia doradców zawodowych i pośredników pracy,
- szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr publicznych służb zatrudnienia działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych przez nie zadań

Szkolenia pracowników instytucji rynku pracy realizowane będą również w oparciu o „Wojewódzki plan szkoleń urzędów pracy województwa podkarpackiego”, który tworzony jest na podstawie analizy potrzeb szkoleniowych zgłaszanych przez pracowników służb zatrudnienia. Zadanie to realizowane będzie przez powiatowe urzędy pracy w ramach środków Funduszu Pracy oraz środków dostępnych w Działaniu 6.1 Poprawa dostępu do

zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie - Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 3 216 173 PLN. W dyspozycji Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie są również środki Funduszu Pracy w kwocie 200 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku z różnych form podnoszenia kwalifikacji skorzysta około 500 pracowników instytucji rynku pracy z terenu województwa podkarpackiego

Wskaźniki:

- liczba pracowników publicznych służb zatrudnienia objętych szkoleniami w 2008 r.
- w tym korzystający ze szkoleń indywidualnych
- w tym korzystający ze szkoleń grupowych

Zadanie 4.2 – Podnoszenie jakości usług poradnictwa zawodowego w publicznych służbach zatrudnienia

Cel: Poszerzenie i doskonalenie oferty programowej oraz wzrost liczby osób korzystających z usług poradnictwa zawodowego.

Planowane działania:

W ramach tego zadania realizowane będą projekty doskonalenia kadry i pozyskiwania nowych metod pracy z klientami. Różnicowanie i wzbogacenie oferty usług umożliwi zaktywizowanie szerokiej grupy odbiorców, szczególnie osób znajdujących się w specyficznej sytuacji życiowej i zawodowej, gdzie poradnictwo zawodowe będzie jednym z istotnych elementów skierowanych do nich działań aktywizacyjnych. Zadanie to realizowane będzie przez Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, powiatowe urzędy pracy oraz Mobilne Centra Informacji Zawodowej OHP poprzez projekty finansowane w ramach środków Funduszu Pracy oraz w ramach działania Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Przewidywane efekty:

Zakłada się poszerzenie oferty i zakresu świadczonych usług oraz wzrost w porównaniu z 2007 rokiem o około 10 % klientów korzystających z poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej. Zadanie to będzie finansowane ze środków Funduszu Pracy będących dyspozycji Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie w kwocie 180 000 PLN. Na realizację tych zadań Podkarpacka Wojewódzka Komenda OHP przeznaczyła ze środków Funduszu Pracy kwotę 83 800 PLN.

Wskaźniki:

- liczba osób objętych poradnictwem indywidualnym w 2008 roku
- liczba osób objętych poradnictwem grupowym w 2008 roku
- liczba osób, którym świadczone były usługi z zakresu informacji zawodowej w 2008 roku

Zadanie 4.3 – Podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji pomocy społecznej i integracji społecznej

Cel: Podnoszenie jakości usług świadczonych przez pracowników instytucji pomocy społecznej i integracji społecznej

Planowane działania:

Realizowane będą szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz ze specyfiką realizowanych zadań.

Zadanie to realizowane będzie w ramach projektów systemowych w Działaniu 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji - Poddziałanie 7.1.3 Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 1 110 037 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się objęcie minimum 30% pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej (bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją) szkoleniami i innymi formami podnoszenia kwalifikacji w systemie pozaszkolnym w 2008 roku. Stąd też planuje się, że 520 pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym

Wskaźniki:

- liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, którzy podnieśli swoje kwalifikacje w 2008 roku,
- liczba szkoleń zorganizowanych dla pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej w 2008 r.

Zadanie 4.4 - Rozwój usług sieci EURES

Cel: Poszerzenie zakresu dostępu klientów do usług sieci EURES oraz usprawnienie prowadzonych procesów rekrutacyjnych.

Planowane działania:

Realizowana będzie współpraca z instytucjami i partnerami rynku pracy na terenie województwa w celu poszerzenia zakresu dostępności osób zainteresowanych podejmowaniem pracy za granicą do informacji o możliwościach, jakie w tym zakresie stwarza sieć EURES. Obejmować ona będzie zarówno przekazywania im informacji o możliwościach samodzielnego poszukiwania pracy za pomocą sieci EURES, jak i o prowadzonych rekrutacjach. Prowadzone będą szkolenia asystentów EURES oraz pracowników powiatowych urzędów pracy i instytucji rynku pracy, przekazywane materiały informacyjne. We współpracy z partnerami rynku pracy zorganizowane zostaną II Międzynarodowe Targi Pracy w Rzeszowie podczas których prowadzone będą rekrutacje, organizowane prezentacje o warunkach życia i pracy w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Zadanie to realizowane będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie, a finansowane ze środków Funduszu Pracy oraz środków z grantu EURES przyznanego na podstawie porozumienia Samorządu Województwa z Ministrem Pracy i Polityki Społecznej. Wnioskowana kwota grantu na lata 2008/2009 to 133 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się w, że w 2008 roku z usług sieci EURES skorzysta około 5000 osób, prowadzone będą rekrutacje rekrutacji dla pracodawców z krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie będzie uczestniczył w organizacji II Międzynarodowych Targów Pracy w Rzeszowie, które został zaplanowane na październik

2008 r. Przedsięwzięcie zostało wpisane do kalendarza imprez międzynarodowych, co ułatwi nawiązanie kontaktu z pracodawcami i Doradcami EURES z krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Wskaźniki:

- liczba osób, które skorzystały z usług sieci EURES w 2008 roku,
- liczba przeprowadzonych rekrutacji dla pracodawców w 2008 r.
- liczba osób, które wzięły udział w II Międzynarodowych Targach Pracy w Rzeszowie

Kierunek działań 5 : Rozwój systemu informacji o rynku pracy

Kontekst:

Wielokierunkowe działania aktywizacyjne na rynku pracy będą skuteczne dzięki właściwemu zdiagnozowaniu obecnego stanu rynku pracy oraz grup społecznych będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Istotna jest zatem rola publicznych służb zatrudnienia w zapewnianiu informacji o rynku pracy, które stanowią także źródło informacji o możliwościach szkolenia i przekwalifikowania. Ponadto, powinny one zapewniać informacje o zmianach na rynku pracy, niezbędne dla formułowania i realizacji polityk rynku pracy. Obowiązujące w tej dziedzinie procedury gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji wymagają sukcesywnego doskonalenia. Należy zatem promować i upowszechniać badania związane m.in. z sytuacją ekonomiczną i kadrową przedsiębiorstw, perspektywami i barierami rozwoju firm, szkolnictwem ponadpodstawowym (w tym wyższym), czy formami współpracy pomiędzy pracodawcami, urzędami pracy, a placówkami oświatowymi. Istnieje również potrzeba rozwoju współpracy i przepływu informacji pomiędzy urzędami i instytucjami gromadzącymi dane na temat rynku pracy, a instytucjami edukacyjnymi różnych szczebli. Inwestycje w edukację i szkolenie poprzez redukcję niedopasowania kwalifikacji wpływają na wzrost zatrudnienia. Mogą one również pomóc w stworzeniu warunków, które przyciągną nowych inwestorów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych, których inwestycje pobudzą proces wzrostu gospodarczego i powstawania nowych miejsc pracy w regionie.

Zadanie 5.1 - Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Cel: *Koordinacja kierunków kształcenia i szkolenia bezrobotnych i osób poszukujących pracy z potrzebami rynku pracy.*

Planowane działania:

Prowadzony będzie monitoring zawodów i specjalności, którymi legitymują się zarejestrowani bezrobotni oraz zgłoszonych do urzędów pracy ofert pracy. Opracowane w wyniku prowadzonych badań raporty obejmować będą stan i strukturę zawodową bezrobotnych oraz ofert pracy, które wpłynęły do powiatowych urzędów pracy. Przeprowadzona analiza struktury zawodowej bezrobotnych będzie pomocna w podejmowaniu działań na rzecz poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy. Zmiany w tym zakresie mogą również wpływać na dokonywanie korekt profili i kierunków kształcenia w szkołach jak też kreowania popytu na pracę wśród pracodawców. Zadanie to wdrażane będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie, a finansowane w ramach środków Funduszu Pracy na które została zaplanowana kwota 50 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Dostosowanie usług świadczonych przez powiatowe urzędy pracy oraz partnerów rynku pracy do zmieniających się potrzeb pracodawców. Udostępnianie wyników badań władzom oświatowym oraz dyrekcjom szkół dla korygowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych badań w 2008 roku
- liczba opracowań, raportów powstałych w wyniku przeprowadzonych badań

Zadanie 5.2 - Analiza trendów rozwojowych branży budowlanej w województwie podkarpackim

***Cel:** Diagnoza możliwości rozwoju oraz potencjału kadrowego firm budowlanych w regionie.*

Planowane działania:

Planowane są badanie i analiza dotyczące zachodzących w regionie trendów rozwojowych w branży budowlanej, a w szczególności budownictwie drogowym. Zdiagnozowana zostanie aktualna sytuacja przedsiębiorstw oraz kierunków ich rozwoju. Diagnoza ta pozwoli m.in. na określenie prognozy zatrudnienia w województwie w sekcjach i działach gospodarki związanych z budownictwem, a także na określenie kwalifikacji pracowników, na których występuje obecnie zapotrzebowanie. Poznane zostaną również oczekiwania pracodawców co do kwalifikacji zatrudnianych w przyszłości pracowników. Będzie to projekt pilotażowy, który pozwoli na wypracowanie i wdrożenie metodologii, która w przyszłości może posłużyć do cyklicznych badań i analiz dotyczących trendów rozwojowych i prognozowania zmian gospodarczych w regionie.

Zadanie to realizowane będzie jako projekt własny Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie Działanie 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie Podziałanie 8.1.4 Przewidywanie zmiany gospodarczej Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 431 472 PLN.

Przewidywane efekty:

Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą, przygotowanie diagnozy zachodzących w regionie trendów rozwojowych, a także prognozy zmian gospodarczych w województwie podkarpackim. Istotnym elementem projektu systemowego będzie również upowszechnianie wyników badania i analiz oraz związana z nimi wymiana informacji.

Wskaźniki:

- liczba raportów z badań
- metodologia do stałego systemu monitorowania trendów rozwojowych i zmian gospodarczych zachodzących w regionie.

Zadanie 5.3 - Doskonalenie systemu informacji o możliwościach kształcenia ustawicznego

***Cel:** Rozwój systemu informacji o możliwościach kształcenia ustawicznego w regionie.*

Planowane działania:

Osoby zainteresowane podnoszeniem swoich kwalifikacji, pracodawcy oraz instytucje rynku pracy uzyskają dostęp do aktualnych ofert edukacyjnych i szkoleniowych poprzez prowadzony przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie rejestr instytucji szkoleniowych. Rejestr jest bazą informacyjną o ofercie szkoleniowej instytucji kształcących osoby

bezrobotne, poszukujące pracy oraz pragnące podnieść swoje kwalifikacje zawodowe.

Przewidywane efekty:

Zwiększenie dostępu do oferty szkoleniowej na terenie województwa. Zakłada się, że 2008 roku w rejestrze instytucji szkoleniowych prowadzonym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie zgromadzone i zaktualizowane zostaną dane o 300 instytucjach szkoleniowych.

Wskaźniki:

- liczba instytucji szkoleniowych wpisanych do rejestru w 2008 roku
- liczba instytucji szkoleniowych funkcjonujących w rejestrze instytucji szkoleniowych na koniec 2008 roku

Kierunek działań 6 : Wspieranie rozwiązań prozatrudnieniowych wdrażanych przez partnerów rynku pracy

Kontekst:

W województwie podkarpackim funkcjonuje niewielka liczba partnerstw międzysektorowych w obszarze edukacji oraz integracji społecznej. Istniejące partnerstwa zawiązywane były głównie w ramach programu LEADER+ lub Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Szczególnie dotyczy to obszarów wiejskich, które są miejscem spiętrzenia wielu problemów rozwojowych, które na ogół są trudniejsze do rozwiązania niż na terenie miast. W znacznym zakresie dotyczy to edukacji, do której dostęp na obszarach wiejskich jest znacznie trudniejszy niż w dużych aglomeracjach miejskich. Na tym tle jako znaczący problem należy postrzegać zbyt niski stopień aktywności mieszkańców wsi w zakresie samoorganizacji i podejmowania oddolnych inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemów społeczności wiejskich w obszarze edukacji. Równie ważnym instrumentem jest pobudzenie przedsiębiorstw, partnerów społeczno-gospodarczych i władz lokalnych do świadomego, planowego i partnerskiego wdrażania zmian gospodarczych i modernizacji firm.

Zadanie 6.1 Wsparcie inicjatyw edukacyjnych na obszarach wiejskich

Cel: *Pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich*

Planowane działania:

- tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich
- projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach
- działania informacyjno – promocyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia

Zadanie to będzie realizowane w ramach Priorytetu IX Rozwój Wykształcenia i Kompetencji w regionach Działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 800 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Realizowane będzie wsparcie na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich ukierunkowane na:

- rozwój oferty edukacyjnej na obszarach wiejskich,
- wzmocnienie znaczenia instytucji oświatowych w środowiskach lokalnych,

- podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich,
- podniesienie oraz nabycie nowych umiejętności zawodowych przydatnych poza rolnictwem

Zakłada się, że w 2008 roku zrealizowanych zostanie 18 projektów dotyczących oddolnych inicjatyw edukacyjnych.

Wskaźniki:

- liczba projektów realizowanych w 2008 roku,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów w 2008 roku

Zadanie 6.2 Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszarów wiejskich

Cel: Wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich.

Planowane działania:

- projekty przyczyniające się do aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych,
- wsparcie lokalnych inicjatyw informacyjnych, szkoleniowych i doradczych, promujących aktywizację zawodową na poziomie lokalnym
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno- społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym

Zadanie to będzie realizowane w ramach Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich Działania 6.3 Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 600 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Zakłada się, że w 2008 roku realizowanych będzie 15 projektów dotyczących aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, poprawy zdolności do zatrudnienia oraz rozwoju usług aktywizacyjnych

Wskaźniki:

- liczba projektów realizowanych w 2008 roku,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów w 2008 roku

Zadanie 6.3 Wsparcie integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich

Cel: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich.

Planowane działania:

- projekty przyczyniające się do integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług społecznych na tych obszarach (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej);
- wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym (w formie szkoleń, spotkań, seminariów) mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich;
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym.

Zadanie to będzie realizowane w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej Działanie 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 400 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Planuje się, że w 2008 roku realizowanych będzie 30 projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych

Wskaźniki:

- liczba projektów realizowanych w 2008 roku,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów w 2008 roku

Zadanie 6.4 Utworzenie lokalnej sieci współpracy partnerów społecznych i gospodarczych

Cel: Zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców w regionie.

Planowane działania:

- tworzenie sieci współpracy (w tym partnerstw) w zakresie wzmocnienia dialogu społecznego i inicjatyw podejmowanych wspólnie na poziomie lokalnym i regionalnym przez organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze, mających na celu zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców,
- promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w szczególności w odniesieniu do lokalnego rynku pracy i środowiska naturalnego,
- upowszechnianie idei *flexicurity*.

Zadanie to będzie realizowane w ramach Priorytetu VIII Regionalne kadry gospodarki Działanie 8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie - Poddziałanie 8.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wdrażanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Na realizację tego zadania zaplanowane zostały środki w kwocie 170 000 PLN.

Przewidywane efekty:

Planuje się, że w 2008 roku utworzona zostanie sieć współpracy na poziomie lokalnym i regionalnym przez organizacje pracodawców i przedstawicielstwa pracownicze, mająca na celu zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorców

Wskaźniki:

- liczba projektów realizowanych w 2008 roku,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów w 2008 roku

ROZDZIAŁ 4 ZARZĄDZANIE I PARTNERSTWO

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok został opracowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Poleceniem służbowym Nr 30/07 Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie z dnia 17 grudnia 2007 roku powołany został Zespół ds. opracowania projektu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2008 rok.

W ramach konsultacji opracowywanego dokumentu w dniu 26 lutego 2008 roku Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie zwrócił się do powiatowych urzędów pracy oraz instytucji i organizacji z terenu województwa podkarpackiego z prośbą o przesłanie opisu planowanych działań, które realizowane będą w 2008 roku z wykorzystaniem zarówno środków Funduszu Pracy, jak i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych funduszy. Przesłana została również propozycja priorytetów Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok z prośbą o uwagi do tego materiału.

Zadania zawarte w Regionalnym Planie Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok zostały określone na podstawie kart zadań zgłoszonych przez powiatowe urzędy pracy, instytucje i organizacje z terenu województwa podkarpackiego w trakcie przeprowadzonych konsultacji.

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok zawiera opis zadań, które będą realizowane w ramach poszczególnych kierunków działań oraz źródła ich finansowania, jak również planowanych kwot przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań w 2008 roku lub gdy nie było to możliwe do ustalenia w całym okresie wdrażania poszczególnych zadań.

ROZDZIAŁ 5

MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ Z WYKONYWANYCH ZADAŃ

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok określa priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia oraz przedsięwzięcia, jakie w zakresie polityki zatrudnienia realizowane będą w województwie podkarpackim w 2008 roku. Dlatego też dokument ten podlega zatwierdzeniu przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.

W rozdziale trzecim Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok zawarto opis zadań, które będą realizowane w ramach kierunków działań określonych w tym dokumencie oraz przewidywane efekty tych zadań.

Monitorowanie realizacji działań określonych w priorytetach Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 prowadzone będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie. Będzie on zbierał sprawozdania od jednostek, które będą realizować i koordynować realizację zadań określonych tym dokumencie.

Sprawozdanie z realizacji zadań za 2008 roku sporządzone zostanie na podstawie formatu określonego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie i zawierać będzie:

- oznaczenie kierunku działań w ramach którego realizowane było zadanie,
- charakterystykę i efekty zadań realizowanych w 2008 roku,
- kwotę wydatkowaną na jego realizację wraz z podaniem źródła finansowania,
- wnioski wynikające z realizacji działań.

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie do końca marca 2009 roku przedłoży Zarządowi Województwa Podkarpackiego informację wraz z wnioskami z realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2008 rok.